

GAP EYLEM PLANI

“T.C. KALKINMA BAKANLIĞI
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI”

GAP SANAYİ GELİŞİM RAPORU

Basım Yeri
Bilnet Matbaacılık
T: 0216 444 44 03
www.bilnet.net.tr

ISBN 978-605-4667-10-9

ÖNSÖZ

Geçmişte tarım ve hayvancılıkla adı anılan Güneydoğu Anadolu Bölgesi günümüzde sunulan istihdam artırıcı teşviklerle, her geçen gün sayıları artan, tam kapasiteyle çalışan modern fabrikalarıyla, Ortadoğu, Avrupa, Afrika ve Uzakdoğu ülkelerine yönelik geniş yelpazede üretim yapan sanayisiyle, üretime paralel gelişen yan sanayisiyle anılmaya başlanmıştır. Yatırım alanlarına olan yüksek talebin karşılanmaya çalışıldığı, Organize Sanayi Bölgesi inşaatlarının hızla tamamlandığı Bölge'de üretim tesislerindeki istihdam artışı dikkat çekicidir.

Bölge'nin zengin doğal kaynakları ile kullanım şeklinin değişmesi bölgesel kalkınma stratejisinin temelini oluşturmaktadır. Güneydoğu Anadolu Projesi'nin hedeflerinden biri eşine az rastlanacak nitelikte iklim koşullarına ve verimli topraklara sahip olan Bölge'nin tarıma dayalı ihracat üssüne dönüştürülmesidir. Bölge'nin imalat sanayinin esas olarak tarıma dayalı olması, hem tarıma girdi veren hem de tarım ürünlerini işleyen sanayiler için yatırım ve gelişim potansiyeli barındırmaktadır. GAP Eylem Planı ile Bölge'de tarımsal desteklerden kırsal kalkınmaya bitkisel üretimden hayvancılığa kadar tarımın her alanında değişim ve dönüşüm dönemi başlamıştır. GAP Eylem Planıyla bazı havzalarımızda yılda üç ürün alma imkânı doğmuştur. Bu da tarım ve hayvancılık alanındaki yatırımlar için hammadde bolluğunu sağlamıştır.

Ekonomik göstergelere bakıldığında ülkemiz dünya ile bütünleşmiş durumdadır. Bu da GAP Bölgesi'ni sınır ticareti açısından önemli bir yere taşımaktadır. Türkiye'nin ve Avrupa'nın Ortadoğu'ya açılan kapısı olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi sınır ötesi işbirliği imkânlarını geliştirme potansiyeli nedeniyle yatırım açısından oldukça avantajlıdır. Dinamik nüfus yapısı, tarımsal üretim kapasitesi, doğal kaynak zenginliği, hızla büyüyen pazar yapısı ve yatırımlara yönelik devlet yardımları avantajlarının yanı sıra Proje'nin önemli bir aşamasını oluşturan sulama sistemlerinin yaygınlaşmasıyla yatırımcıların ihtiyacı olan kaliteli ve ucuz hammaddeye ulaşılmasında da üstünlüklere sahiptir.

GAP Bölgesi, önümüzdeki yıllar içerisinde dünyada gelişmekte olan ülkelere örnek teşkil edecektir. Yeni GAP ekonomisi, toplum için artan iş olanakları ve daha yüksek bir yaşam standardı sağlayabilen; sürdürülebilir tarım, üretken ve 'temiz' bir teknolojik üretim ve yenilikçi hizmet sanayinin bir karışımı olacaktır. Organik tarımın ana kaynaklarından biri olan Bölge, dünya çapında gıda ve ihracat üssü olacak, işlenmiş gıda kümelenmesinin merkezi haline gelecek, yenilenebilir enerji endüstrisinin gelişmesi ile çevre dostu bir Bölge olarak dünyada lanse edilecektir. GAP'a yapılacak yatırımlar, 21. yüzyılda Türkiye'nin Dünya'da yüksek rekabet gücünü sağlaması, gıda ve enerji güvenliği açılarından önemli faydalar sağlayacaktır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki sanayi durumunu ve mevcut yatırım olanaklarını ortaya koyan bu çalışmanın ilgililere rehber olmasını dilerken, kitabın hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ederim.

Sadrettin KARAHOCAGİL
GAP İdaresi Başkanı

GAP BÖLGESİNDE İMALAT SANAYİİ GELİŞİMİ

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) çok boyutlu ve çok sektörlü entegre bir bölgesel kalkınma projesidir. Su ve toprak kaynaklarına dayalı olan bu proje, Bölge'nin refah düzeyini yükselterek bölgesel farklılıkların ortadan kaldırılması için su ve toprak kaynaklarını en iyi şekilde kullanılmasını, Bölge'yi Türkiye'nin gelişmiş bölgeleriyle aynı seviyeye getirmeyi amaçlamaktadır.

Başlangıçta GAP'ı ortaya çıkaran düşünce GAP Bölgesi'nde atıl durumda bulunan muazzam su ve toprak potansiyelinin harekete geçirilmesi ile Bölge'nin refah seviyesinin artırılmasıyla, 1989 yılında GAP Master Planı'nın hazırlanmasıyla kentsel –kırsal altyapı, ulaştırma, eğitim, sağlık, konut, turizm ve sanayi sektörlerini kapsayan ve Bölge'nin topyekun sosyo-ekonomik kalkınmasını hedefleyen çok sektörlü entegre bir bölgesel kalkınma projesi haline dönüşmüştür.. 2000 yılında gerçekleştirilen Master Plan revizesinden sonra plan katılımçılık ve sürdürülebilirlik ilkeleri de projenin temel ilkeleri arasına eklenmiştir. En son gelinen aşama ise 2008-2012 yıllarını kapsayan GAP Eylem Planı kapsamında ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesi, sosyal gelişmenin sağlanması, kurumsal kapasitenin geliştirilmesi ve altyapının geliştirilmesi ana başlıkları altındaki eylemlerin hayata geçirilmesidir.

GAP Bölgesi'nde değişik zamanlarda yapılan planlarda da vurgulandığı gibi tarımsal üretimin ve bu tarımsal üretime dayalı imalat sanayinin gelişimi Bölge için hayati bir öneme sahiptir.

GAP Bölgesi'ne dâhil illerde 1970'li yıllara kadar imalat sanayinden bahsetmek mümkün değilken, 1971 yılında Gaziantep I. OSB temellerinin atılmasıyla ilk adım atılmıştır. OSB'nin faaliyete geçmesi 1983 yılını bulmuş, 1986 yılından sonra yatırım faaliyetleri başlamış ise de GAP Bölgesinde sanayileşme trendi 1994 yılından sonra sulamaya geçilmesi ile başlamıştır. 1989 yılından bu yana Bölge'ye verilen cazip teşvikler ve her ilde kurulmaya başlanan Organize Sanayi Bölgeleri yatırımların artmasında etkili olmuştur.

GAP Bölgesi'nin zengin bir tarımsal potansiyeli vardır.

Türkiye’de mevcut tarım arazilerinin % 11,7’si, otlak-çayır-mera alanlarının %10,3’ü GAP Bölgesi’nde yer almaktadır. Türkiye genelinde toplam arazilerin % 36’sı tarım arazisiyken GAP Bölgesi’nde bu oran % 43,6’dır. Kısacası GAP Bölgesi’nde yer alan toprakların yaklaşık yarısı tarım yapılmaya uygun arazilerdir.

Yine Türkiye’de ekonomik olarak sulanabilir alanların % 21,4’ünü de içeren 1.82 milyon ha’lık bir alan GAP Bölgesi’nde bulunmaktadır.

Tarım-sanayi entegrasyonu, nüfusunun büyük çoğunluğu tarımla uğraşan, Bölge dışına hızlı bir göçün olduğu, yüksek işsizlik oranlarına sahip ve ekonomisi tarıma dayalı bir bölgede daha da büyük bir önem kazanmaktadır. Ayrıca tarım-sanayi entegrasyonunun başarılı bir şekilde sağlanması sonucunda gerçekleşecek gelişme sadece Bölge’nin sosyal ve ekonomik kalkınması için değil, ulusal ölçekte ekonomiyi önemli biçimde etkileyecek bir potansiyele sahiptir.

GAP Master Plan’ın yürürlüğe girmesinden bir yıl önceki 1988 yılında GAP Bölgesi’nde toplam 191 işletmenin olduğu göz önüne alınırsa, mevcut durumda ne kadar aşama kaydedildiği daha iyi anlaşılır. Özellikle sulamaya geçilmesi ve Organize Sanayi Bölgelerinin arka arkaya yatırımcıların hizmetine sunulması GAP’taki yatırımları inanılmaz biçimde artırmıştır. Fakat özellikle sulama yatırımlarının çok düşük seviyede kalması veya gecikmesi nedeniyle imalat sanayi yatırımları ve dolayısı ile istihdam arzu edilen seviyeye ulaşamamıştır. 2012 yılına kadar GAP Eylem Planı kapsamında sulama projelerinin % 60 seviyesinde tamamlanarak yaklaşık 1.060.000 hektarlık alanın sulamaya açılması hem istihdama hem de yatırımların artmasına imkân tanıyacaktır.

GAP Eylem Planı çalışmaları kapsamında sulama projelerinin tamamlanması ile birlikte sulamaya açılacak geniş tarımsal alanların sanayi ile entegrasyonunun sağlanması ile beraber GAP’ın temel stratejik hedeflerinden ve öngörülerinden birisi olan “GAP Bölgesi’nin tarıma dayalı ihracat üssü olması” hedefinin daha hızlı bir biçimde hayata geçirilebilmesi için önemli bir mesafe kat edilmiş olacaktır.

Ekonomik gelişme aşamasında farklı yönlerden gelişen sektörler birbirinin tamamlayıcısı ve destekleyicisi olacaktır. Bölgenin sanayileşmesi şüphesiz hizmetler

ve tarıma dayalı olmayan sanayinin gelişmesi ya da derinleşmesi yönünde hareket edecektir.

2001 yılında ODTÜ tarafından Bölge Kalkınma Planı için hazırlanan “GAP Bölgesi’nde İmalat Sanayinin Konumu ve Gelişme Perspektifleri 2010” başlıklı raporda, GAP Bölgesi’nde sanayinin hangi alanlarda gelişebileceği ve gelişmesi gerektiği sorularına yanıt aranmıştır.

Raporun temel vurgularından biri artan/artacak olan tarımsal üretim ile birlikte Bölgede sanayisinde iki şekilde dönüşüm sağlanacağıdır.

Bu iki etki sonucu aşağıda belirtilen sanayilerin gelişme potansiyelinin yüksek olduğu söylenebilir.

1. Tarıma-dayalı sanayiler: Tarımsal ürünleri girdi olarak kullanan gıda ve tekstil sanayilerinin, coğrafi avantajları da kullanarak GAP Bölgesi’nde gelişebileceği söylenebilir. Bu sanayiler arasında un, makarna, tahıl ürünlerine dayalı hazır gıdalar, mezbaha ve süt ürünleri, elyaf, iplik, dokuma, tekstil ürünleri gibi sanayiler sayılabilir.
2. Tarıma-dayalı sanayi ile düşey-ilişkili sanayiler: Tarımsal üretimin artışı ve tarıma-dayalı sanayilerin gelişimi sonucu, bu sanayiler ile düşey-ilişkili sanayilerin de gelişmesi beklenebilir. Özellikle tarımsal üretim için gerekli ürünleri üreten sanayiler (sulama araçları, tarımsal araçlar, vb) ile bu sanayilerin girdilerini üreten (ambalaj, vb.) sanayilerin gelişme potansiyeli vardır.
3. Tarıma-dayalı sanayi ile yatay-ilişkili sanayiler: Tarıma dayalı sanayiler ile yatay-ilişkili sanayiler de önemli bir gelişme potansiyeline sahiptir. Geleneksel gıda ve tekstil sanayilerinde sağlanan bilgi ve beceri birikiminin kullanılabilmesi bu sektörler uzun dönemli gelişme stratejileri açısından da önem kazanmaktadır. Özellikle tarımsal girdi kullanmayan, fakat tarıma-dayalı sanayiler ile ikame edici-tamamlayıcı ilişkileri olan suni ve sentetik iplik, suni ve sentetik kumaş, bu ürünlere ilişkin boyama, terbiye vb işlemler bu bağlamda ön plana çıkmaktadır.

4. Yapı/konut-ilişkili sanayiler: Gelir düzeyinin yükselmesi ve hızlı nüfus artışı sonucu, üretimi karmaşık teknoloji gerektirmeyen inşaat sektörüne ilişkin ürünlerde hızlı bir talep artışı beklenmelidir. Bu durumda yapı gereçleri, metal yapı malzemesi, metal mobilya vb. sanayilerin gelişme potansiyeli yüksek olacaktır.

5. Gündelik tüketime yönelik ürünler: Son olarak, gündelik tüketime ilişkin, yerel olarak üretilebilecek (plastik ürünler, vb.) ürünlerin de kısa ve orta dönemde önem kazanması beklenebilir.” denmektedir.

Ayrıca tarıma dayalı sanayilerin gelişmesinin;

- Tarımsal faaliyetlerin modernleşmesine,
- İstihdamın artmasına,
- Daha fazla katma değer yaratılmasına,
- Diğer sanayilerin ve hizmetlerin gelişmesine öncülük etmek gibi olumlu etkileri olmaktadır.

2003 yılı verileri ile mevcut durumu kıyasladığımızda, işletme sayısında 1,5 kat, istihdamda ise 3 kat büyüme gözlemlenmiştir. 2002 yılında GAP Bölgesi’nde toplam 1552 işletme 42.736 kişiyi istihdam ederken, 2010 yılında 2227 işletme 127.445 kişiyi istihdam etmektedir.

GAP Bölgesi’nde hâlihazırda 14 adet OSB faaliyet göstermektedir. 7 adet OSB’de inşaat halindedir.

Her ne kadar sulama projelerinde istenilen seviyeye ulaşılmamış olursa da 1995 yılında başlayan sulamalar ile tarıma dayalı sanayi gelişimi kendini açıkça belli etmektedir. Bugün GAP Bölgesi’nde sadece tekstil sektöründe faaliyet gösteren firma sayısı 916’ya ulaşmış bulunmaktadır. 250 pamuk işleme (çırçır), 175 iplik ve 112 halı fabrikasının faaliyette olduğunu ve bunların ana hammaddesinin pamuk olduğunu göz önüne alırsak tekstil sektörünün özellikle sulamalardan sonra tarıma dayalı sanayi gelişimine apaçık bir örnek oluşturduğu görülmektedir. Mevcut durumda GAP

bölgesi Türkiye de üretilen pamuğun %50'den fazlasını yetiştirmektedir.

GAP illeri içinde tekstil sektöründe Gaziantep 514 firma ile liderdir. Şanlıurfa 191, Adıyaman 111 ve Diyarbakır 62 firma ile bu alanda önder illerendir. İstihdamda da Gaziantep'in ezici üstünlüğü bulunmaktadır. Tekstilde Gaziantep ili 62.000 kişiye istihdam sağlamaktadır. Gaziantep OSB'nin Bölge'de en eski OSB oluşu ve yatırımların orada yoğunlaşması bu ilimize lider konumunu kazandırmıştır.

İmalat sanayinde istihdama en büyük katkısı tekstil sektörü yapmaktadır. Bu sektörde 82.866 (GAP Bölgesi'nin % 65i) kişi istihdam edilmektedir. İkinci sırada gıda sektörü bulunmaktadır. 21.347 (% 15,6) kişi bu sektörde istihdam edilmiştir.

Sulamaların başlaması gıda sektöründe de etkisini hissettirmiştir. Hâlihazırda Bölge'de faaliyet gösteren 550 gıda firması mevcuttur. Sulamalardan sonra hem ürün çeşitliliği hem de verim artışı gıda sektöründe faaliyet gösteren firmaların artmasında en büyük etken olmuştur. Un, bulgur, makarna (200 firma) bu alanda önde gelen gıda konularını oluşturmaktadır. Yağ (bitkisel, pamuk) firmaları da son yıllarda artış göstererek (67 firma) önemli konuma gelmiştir. Sulamaların başlaması ve ilerlemesi özellikle büyük miktarda hammadde ihtiyacı duyan firmaların iştahını kabartmış ve Bölge'de yatırım yapıp üretime geçmişlerdir. Harranova Salça Fabrikası (dünyanın 5. büyük salça fabrikası) bunun en güzel örneğidir.

Sulamaların başlaması ile diğer sektörler de gelişme göstermişlerdir. Sulama ekipmanlarına ihtiyacın artması, sulu arazilerde kullanılan makinelere talebin fazlaşması bu alanlarda da yatırımların artmasına sebep olmuştur.

Sulama sonrası üretimin artması ve ürünlerin Bölge dışındaki pazarlara ulaştırılması için otopanlar ve duble yollar inşa edilmiş, havaalanları hizmete açılmış ve teknik altyapıda önemli gelişmeler sağlanmıştır. Bunlara paralel olarak Bölge'de inşaat sektörü canlanmış, madencilikte özellikle mermer üretiminde önemli aşama kaydedilmiştir.

DÖNEMLER İTİBARIYLA SANAYİ GELİŞİMİ

Bölge sanayinde 5 ve daha fazla işçi istihdam eden işletmelerin yatırım tarihleri dikkate alınarak iller bazında yapılan çalışmada, üretimde olan işletmeler bu çalışmaya dâhil edilmiştir.

ADIYAMAN

Dönemler İtibarıyla Sanayi Gelişimi

Dönemler	Gıda	Tekstil	Kimya	Taş-Toprak	Metal	Orman/Kağıt	TOPLAM
1985	4	2	1	2	-	-	9
1997	16	12	4	2	3	-	37
2003	33	47	6	6	6	1	99
2008	56	117	10	8	10	3	204
2010	58	111	14	20	15	6	224

Adıyaman'da sanayileşme 1990 yılından sonra başlamıştır. Adıyaman'da öne çıkan sektörler gıdada un, tekstilde hazır giyimdir. Sulamalar ile birlikte üretimin artması ile Adıyaman'da tekstil ve gıda sektörü büyük bir aşama kaydederek yaklaşık 5 kat büyümüştür. 30 adet un fabrikası ve 45 adet hazır giyim firması faaliyet göstermektedir.

Sanayi ve İstihdam

ADIYAMAN (2010)	Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	İstihdam
	Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	58	1.045
	Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi	111	7.696
	Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	14	474
	Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	20	609
	Metal Eşya ve Makine Teçhizatı Sanayi	15	232
	Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı Sanayi	6	120
	TOPLAM	224	10.176

ADIYAMAN İLİ GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Un	30	580.000 ton/yıl	192.000 ton/yıl	-	514
Küp Şeker	5	3.650 ton/yıl	2.000 ton/yıl	-	131
Süt Mamülleri	4	730.000 ton/yıl	45 ton/yıl	-	33
Memba Suyu	2	3.000.000 şişe/yıl	1.800.000 şişe/yıl	-	70
Et ve Et Ürünleri	1	50.000 adet/yıl	17.500 adet/yıl	-	33
Yem	9	170.300 ton/yıl	65.00 ton/yıl	-	185
Bulgur	4	452 ton/yıl	420 ton/yıl	-	67
Ham Yağ	3	2.450 ton/yıl	5.000 ton/yıl	-	12
TOPLAM	58	1.486.852 ton/yıl 50.000 adet/yıl 3.000.000 şişe/yıl	264.465 ton/yıl 17.500 adet/yıl 1.800.000 şişe/yıl	-	1045

ADIYAMAN İLİ TEKSTİL, GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Pamuk İşleme	26	80.000 ton/yıl	70.000 ton/yıl	-	330
Muhtelif İplik	16	80.000 ton/yıl	75.000 ton/yıl	-	2920
Halı İpliği	5	450 ton/yıl	120 ton/yıl	-	260
Konfeksiyon	45	53.000.000 adet/yıl	27.000.000 adet/yıl	-	3591
Battaniye	3	57.600 adet/yıl	22.150 adet/yıl	-	47
Renkli Baskı	2	432.000 adet/yıl	-	-	31
Örme Bez	2	250.000 adet/yıl	162.500 adet/yıl	-	25
Dokuma	4	4.000.000 m/yıl	1.000.000 m/yıl	-	75
Elyaf	2	250.000 kg/yıl	192.000 kg/yıl	-	63
Polipropilen Çuval	2	4.970.000 m/yıl	1.500.000 m/yıl	-	129
Akrilik İplik	2	602 ton/yıl	300 ton/yıl	-	114
Ayakkabı	2	432.000 adet/yıl	-	-	111
TOPLAM	111	161.052 ton/yıl 54.171.600 adet/yıl 8.970.000 m/yıl 250.000 kg/yıl	155.420 ton/yıl 27.184.650 adet/yıl 2.500.000 m/yıl 192.000 kg/yıl	-	7.696

Hasankeyf / BATMAN

BATMAN

Dönemler İtibariyle Sanayi Gelişimi

Dönemler	Gıda	Tekstil	Kimya	Taş-Toprak	Metal	Orman/Kağıt	TOPLAM
1985	2	-	-	1	-	-	3
1997	6	2	4	7	2	1	21
2003	7	12	8	10	11	1	49
2008	21	14	16	14	4	4	73
2010	25	15	19	15	5	4	83

Batman İli'nde yatırımlar 1986 yılından sonra yapılmıştır. Batman'da öne çıkan sektörler gıdada un, tekstilde hazır giyim ve çırçırdır. 8 adet un fabrikası, 8 çırçır ve 5 adet hazır giyim firması faaliyet göstermektedir.

Sanayi ve İstihdam

Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	İstihdam
Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	25	714
Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi	15	837
Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	19	2.350
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	15	537
Metal Eşya ve Makine Teçhizatı Sanayi	5	84
Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı Sanayi	4	50
TOPLAM	83	4.572

BATMAN İLİ GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Un	8	124.200 ton/yıl	80.600 ton/yıl	-	230
Karma Yem	1	10.000 ton/yıl	5.000 ton/yıl	-	12
Bulgur	4	15.180 ton/yıl	10.150 ton/yıl	-	75
Süt Ürünleri	3	10 ton/yıl	6 ton/yıl	-	66
Lokum-Helva	1	5.000 ton/yıl	2.000 ton/yıl	-	26
Kuruyemiş	1	-	-	-	41
Mercimek	1	-	-	-	21
Hazır yemek	3	-	-	-	108
Dondurma	2	-	-	-	61
Devekuşu Üretimi	1	2.000 ton/yıl	200 ton/yıl	-	13
TOPLAM	25	156.390 ton/yıl	97.956 ton/yıl	-	653

BATMAN İLİ TEKSTİL, GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Pamuk, Çirçir	8	43.300 ton/yıl	39.500 ton/yıl	-	209
Konfeksiyon	5	438.000 adet/yıl	165.000 adet/yıl	-	567
Halı	1	-	-	-	48
Çorap	1	-	-	-	13
TOPLAM	15	43.300 ton/yıl 438.000 adet/yıl	39.500 ton/yıl 165.000 adet/yıl	-	837

Surlar den bir görünüm / DIYARBAKIR

DİYARBAKIR

Dönemler İtibariyle Sanayi Gelişimi

Dönemler	Gıda	Tekstil	Kimya	Taş-Toprak	Metal	Orman/Kağıt	TOPLAM
1985	7	-	2	2	-	-	11
1997	13	13	6	12	5	1	50
2003	32	59	17	46	13	6	173
2008	46	63	17	82	23	6	237
2010	48	62	17	93	21	6	247

Kentte sanayileşme hamlesi 1990'dan sonra başlamış olup OSB'nin açılması ile yoğunlaşmıştır. Diyarbakır'da öne çıkan sektörler gıdada un, tekstilde hazır giyim ve çırçır, taş ve toprak sektörlerinde de mermerciliktir. Son 10 yılda Diyarbakır'da sulamalara geçilmesi tekstil ve gıda sektöründe patlama yaşanmasına sebep olmuştur. İlaveten verilen teşvikler ve Bölge'nin teknoloji ile daha yakından tanışması ile madencilik (mermer) göze çarpan biçimde artış göstermiştir. 11 un fabrikası, 39 çırçır fabrikası ve 52 mermer işleme fabrikası mevcuttur.

Sanayi ve İstihdam

	Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	İsdihtam
DİYARBAKIR (2010)	Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	48	1.758
	Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi	62	7.142
	Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	17	271
	Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	93	4.310
	Metal Eşya ve Makine Teçhizatı Sanayi	21	540
	Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı Sanayi	6	112
	TOPLAM	247	14.133

DİYARBAKIR İLİ GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Un	11	404.000 ton/yıl	20.9500ton/yıl	139
Küp Şeker	6	23.360 ton/yıl	6.860 ton/yıl	39
Süt Ürünleri	4	20.800 ton/yıl	11.240 ton/yıl	64
Lokum, Helva, Şekerleme	1	1.044 ton/yıl	294 ton/yıl	11
Ham Yağ	5	134.213 ton/yıl	61.380 ton/yıl	294
Bitkisel Yağ	1	20.000 ton/yıl	12.000 ton/yıl	32
Pirinç ve Kurutulmuş Mısır	3	81.000 ton/yıl	29.200 ton/yıl	28
Et	3	990.000 k.baş/yıl 159.000 b.baş/yıl	690.000 k.baş/yıl 69.000 b.baş/yıl	179
Karma Yem	6	97.000 ton/yıl	11.700 ton/yıl	65
Bulgur	1	5.000 ton/yıl	2.500 ton/yıl	8
Yumurta	1	30.000 adet/gün	2.3000 adet/gün	13
Suma	1	15.000 ton/yıl	13.000 ton/yıl	148
Tütün	1	-	-	693
Meyve Suyu/Gazoz	2	20.000 ton/yıl	10.000 ton/yıl	12
Doğal Kaynak Suyu	1	50.000 ton/yıl	45.000 ton/yıl	18
Çeltik	1	-	-	15
TOPLAM	48	871.417 ton/yıl 30.000 adet/gün 990.000 k.baş/yıl 159.000 b.baş/yıl	412.674 ton/yıl 23.000 adet/gün 690.000 k.baş/yıl 69.000 b.baş/yıl	1.758

DİYARBAKIR İLİ TEKSTİL, GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Halı	4	6.000 m ² /yıl	1.720 m ² /yıl	4.450
İplik	4	9.580 ton/yıl	6.128 ton/yıl	543
Konfeksiyon	9	6.739.300 adet/yıl	1.311.000 adet/yıl	331
Kütlü Pamuk İşleme	39	1.113.500 ton/yıl	408.150 ton/yıl	1.560
Dokuma	2	1.200.000 m/yıl	1.000.000 m/yıl	148
Çorap	3	2.400.000 çift/yıl	1.500.000 çift/yıl	38
Kumaş Boyama	1	3.000 ton/yıl	2.700 ton/yıl	72
TOPLAM	62	6.000 m ² /yıl 1.200.000 m/yıl 6.739.300 adet/yıl 2.400.000 çift/yıl 1.126.080 ton/yıl	1.720 m ² /yıl 1.000.000 m/yıl 1.311.000 adet/yıl 1.500.000 çift/yıl 416.978 ton/yıl	7.142

DİYARBAKIR İLİ TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Çimento	1	700.000 ton/yıl	500.000 ton/yıl	163
Hazır Beton	14	4.310 m ³ / yıl	850 m ³ / yıl	232
Karo	2	11.720 adet/ yıl	5.860 adet/ yıl	14
Mıdır	7	100.000 m ³ /yıl	60.000 m ³ /yıl	164
Alçı	1	-	-	700
Tuğla	10	173.000.000 ad/yıl	106.000.000 ad/yıl	1310
Cam	3	92.000 m ² /yıl	32.250 m ² /yıl	23
Blok Mermer	34	526.854 m ³ /yıl	181.440 m ³ /yıl	851
Mermer/Bazalt Plaka	18	1.863.000 m ² /yıl	925.000 m ² /yıl	748
Banyo/Mutfak Malzemeleri	1			28
Beton Boru	1	40.000 adet/yıl	5.100 adet/yıl	16
Seramik	1	200.000 m ² /yıl	120.000 m ² /yıl	61
TOPLAM	93	700.000 ton/yıl 235.310 m ³ /yıl 7.577.000 m ² /yıl 184.720.000 ad/yıl	500.000 ton/yıl 109.000 m ³ /yıl 3.803.250 m ² /yıl 111.860.000 ad/yıl	4.310

Çayönü Höyüğü / DİYARBAKIR

GAZİANTEP

Dönemler İtibariyle Sanayi Gelişimi

Dönemler	Gıda	Tekstil	Kimya	Taş-Toprak	Metal	Orman/Kağıt	TOPLAM
1985	12	24	6	6	1	-	47
1997	73	113	52	4	26	7	275
2003	137	256	89	9	55	21	567
2008	182	535	115	28	108	29	997
2010	236	514	157	29	132	38	1106

Gaziantep'te öne çıkan sektörler gıdada un ve makarna, tekstilde hazır giyim, halı ve iplik işleme, metal eşyada yedek parçadır. Bir bütün olarak baktığımızda, sanayileşmenin 1970'lerde başladığı Gaziantep her sektörde bölgenin lideri konumundadır. Bunun en büyük nedeni ilk OSB'nin Gaziantep İli'nde açılmış olması ve tarımdan ziyade bu ilimizin sanayi üretimine ağırlık vermiş olmasıdır. Un, makarna ve bakliyat firmalarının sayısı 91 adettir. 107 halı, 123 iplik ve 96 triko-örgü-giysi, 57 adet makine ve makine parçası üreten fabrika faaliyettedir.

Sanayi ve İstihdam

Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	İstihdam
Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	236	14.751
Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi	514	61.997
Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	157	4.159
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	29	1.082
Metal Eşya ve Makine Teçhizatı Sanayi	132	2.159
Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı Sanayi	38	1.058
TOPLAM	1.106	85.206

DIYARBAKIR (2010)

GAZİANTEP İLİ GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Muhtelif Un, Kepek, İrmik, Mısır ve Buğday Nişastası, Makarna	40	1.604.117 ton/yıl 1.021.310.735 kg/yıl	811.450 ton/yıl 194.213.456 kg/yıl	2.457
Muhtelif Bakliyat Çeşitleri (Kırmızı Mercimek, Bulgur, Nohut, Aşurelik Buğday)	51	1.242.109 ton/yıl 205.461.837 kg/yıl	999.266 ton/yıl 110.352.960 kg/yıl	1.989
Muhtelif Konserve ve Turşu	3	3.630 ton/yıl 3.793.243 kg/yıl	839 ton/yıl 1.828.789 kg/yıl	193
Domates Biber Salçası	2	13.436 ton/yıl	783 ton/yıl	148
Muhtelif Baharat Çeşitleri (Kırmızı Biber, Karabiber, Kimyon)	8	378 ton/yıl 2.437.320 kg/yıl	130 ton/yıl 5.365.225 kg/yıl	363
Muhtelif Çikolata, Mısır Çerezi, Gofret, Bisküvi	15	12.773 ton/yıl 185.944.952 kg/yıl	9.958 ton/yıl 71.188.582 kg/yıl	4858
Antep Fıstığı Çeşitleri, Badem ve Muhtelif Kuruyemiş	27	46.522 ton/yıl 29.659.692 kg/yıl	6.127 ton/yıl 9.013.424 kg/yıl	536
Muhtelif Şekerleme (Pestil, Leblebi Şeker, Şekerleme, Lokum, Cevizli Sucuk)	12	16.242.065 kg/yıl	7.619.667 kg/yıl	686
Helva, Tahin, Reçel, Marmelat,	9	24.030.195 kg/yıl	118.934.381 kg/yıl	337
Pasta, Simit, Kahke	25	54.000 ton/yıl 6.853.209 kg/yıl 1.5022.276 adet/yıl	54.000 ton/yıl 6.853.209 kg/yıl 1.5022.276 adet/yıl	433
Muhtelif İçecek (Sade, Meyveli, Toz ve Gazoz)	7	8.999.424 lt/yıl 842.986.680 kg/yıl 3.497.760 adet/yıl	3.708.296 lt/yıl 802.337.884 kg/yıl 227.388 adet/yıl	156
Baklava Çeşitleri	5	349.352 kg/yıl	191.229 kg/yıl	230
Zeytinyağı, Ayçiçeği Yağı, Rafine Yağ, Hamyağ, Yağlı Prina, Yemeklik Mutfak Margarini, Pamuk Yağı	12	1.074.696 ton/yıl 21.542.000 kg/yıl	219.020 ton/yıl 3.349.554 kg/yıl	869
Buğday Nişastası, Vanilya, Kabartma Tozu	2	781.131 kg/yıl	473.362 kg/yıl	121
Salamura Zeytin	1	86.800 kg/yıl	473.362 kg/yıl	15
Keten Tohumu	1	9.720 ton/yıl	15.000 kg/yıl	10
Küp Şeker	1	1224 ton/yıl	490 ton/yıl	12

GAZİANTEP İLİ GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Süt Ürünleri (Yoğurt, Beyaz Peynir)	2	1.920 ton/yıl 837.600 kg/yıl	1.450 ton/yıl 591.928 kg/yıl	17
Kuzu Dana ve Piliç Eti	3	78.062.400 kg/yıl	11.748.332 kg/yıl	123
Karma Yem Çeşitleri	7	469.140 ton/yıl 35.640.000 kg/yıl	157.592 ton/yıl 2.153.500 kg/yıl	443
Hazır Yemek	3	866.875 kg/yıl 11.009.375 adet/yıl	779.596 kg/yıl 1.951.676 adet/yıl	755
TOPLAM	236	4.533.665 ton/yıl 2.476.886.086 kg/yıl 29.529.411 adet/yıl 8.999.424 lt/yıl	2.197.244 ton/yıl 1.343.131.484 kg/yıl 10.544.267 adet/yıl 3.708.296 lt/yıl	14.751

GAZİANTEP İLİ TEKSTİL, GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Muhtelif İplik İmalatı(Pamuk, Akriklik, Fantezi, Şönil, Straygen, Kamgarn, Jakar, Ring, Jüt, Polyester)	123	16.199.549 ton/yıl 446.237.230 kg/yıl 14.688.000 adet/yıl 21.339.909 m ² /yıl	15.242.950 ton/yıl 362.927.875 kg/yıl 1.247.387 adet/yıl 20.535.697 m ² /yıl	16.381
Her Türlü İplik, Elyaf, Kumaş Boyama	9	487.668 ton/yıl 16.165.066 kg/yıl	4.642 ton/yıl 11.306.791 kg/yıl	1.077
İplik Bükümü, Çözümlü Hazırlama, Brode ve Nakış İşleme	10	12.580 ton/yıl 1.811.734 kg/yıl 4.449.600 m/yıl 2.316.545 adet/yıl 434.400 takım/yıl	6.050 ton/yıl 143.963 kg/yıl 370.800 m/yıl 599.602 adet/yıl 36.200 takım/yıl	3.606
Muhtelif Triko Örgü ve Giysi	96	6.159.690 kg/yıl 12.607.044 adet/yıl 772.062 çift/yıl 140.250 düzine/yıl	4.084.554 kg/yıl 7.542.557 adet/yıl 119.763 çift/yıl 105.334 düzine/yıl	8.628
İç Giyim, Eşofman Takımı, Penye Bluz, Bay-Bayan Gömlek, Ceket, Pantolon, Çorap	10	56.744 kg/yıl 2.431.029 adet/yıl 5.000 m/yıl 1.259.050 düzine/yıl 54.600 çift/yıl	302.146 kg/yıl 1.578.705 adet/yıl 4.280 m/yıl 1.159.986 düzine/yıl 69.044 çift/yıl	1.631
Dokunmamış ve Dokuma Kumaş, Ham Bez, Örgü Kumaş, İpek Dokuma	18	68.282 ton/yıl 31.274.396 kg/yıl 832.630 adet/yıl 6.876.480 m/yıl	48.526 ton/yıl 19.683.894 kg/yıl 376.100 adet/yıl 5.193.753 m/yıl	4.219
Kumaş Kasarlama, Yıkama ve Boyama	3	4.640.940 kg/yıl	782.923 kg/yıl	67
Havlü, Nevresim Seti	3	811.620 kg/yıl 1.085.053 adet/yıl	1.074.132 kg/yıl 22.694 adet/yıl	460
Polipropilen Sentetik Çuval ve Torba	16	208.906 ton/yıl 40.353.065 kg/yıl 576.000 adet/yıl 3.225.600 m ² /yıl	129.333 ton/yıl 27.247.287 kg/yıl - 485.845 m ² /yıl	3.497
Açma Elyaf	4	5.460 ton/yıl 837.600 kg/yıl	4.707 ton/yıl 519.041 kg/yıl	350

GAZİANTEP İLİ TEKSTİL, GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Tül Perde, Brode İşlemeli Perde, Örme Tül Kumaş	8	255.420 kg/yıl 7.072.240 adet/yıl 354.800 m/yıl 288.000 km/yıl	185.985 kg/yıl 6.661.551 adet/yıl 939.160 m/yıl 223.750 km/yıl	2.668
Battaniye	3	1.460.000 adet/yıl 973.920 m ² /yıl	771.004 adet/yıl 136.812 m ² /yıl	1.006
Dokuma Savaş, Seccade	5	1.110.141 m ² /yıl	892.771 m ² /yıl	1.272
Makine Halısı	107	584.528.081 m ² /yıl 660.960 adet/yıl	450.613.037 m ² /yıl 453.980 adet/yıl	12.919
Halı Yan (Apre) İşleri	5	5.678.208 m ² /yıl	31.773.989 m ² /yıl	328
Poliüretan Ayakkabı, Terlik	63	3.442 ton/yıl 19.792.510 kg/yıl 70.443.208 çift/yıl 6.330.300 adet/yıl	185 ton/yıl 7.881.019 kg/yıl 31.441.110 çift/yıl 2.397.091 adet/yıl	2.102
Deri Ayakkabı, Çanta	13	3.411.200 çift/yıl 167.200 adet/yıl	1.674.552 çift/yıl 21.210 adet/yıl	970
Çanta ve Ayakkabı Yapılan Tabaklanmış Büyük ve Küçük Hayvan Derisi	2	1.545 ton/yıl	1.200 ton/yıl	35
Çocuk Bezi, Havlu Mendil	5	34.838.796 kg/yıl 705.534.400 adet/yıl	26.363.000 kg/yıl 685.700.499 adet/yıl	459
Lif Pamuk, Preseli Pamuk, Yağlı Çiğit	11	32.448 ton/yıl 37.039.008 kg/yıl	13.059 ton/yıl 13.881.510 kg/yıl	322
TOPLAM	514	17.019.880 ton/yıl 640.273.819 kg/yıl 755.761.401 adet/yıl 616.855.859 m ² /yıl 11.685.880 m/yıl 434.400 takım/yıl 74.681.070 çift/yıl 1.399.300 düzine/yıl 288.000 km/yıl	15.450.652 ton/yıl 476.384.120 kg/yıl 707.372.380 adet/yıl 504.438.151 m ² /yıl 6.507.993 m/yıl 36.200 takım/yıl 33.304.469 çift/yıl 1.265.320 düzine/yıl 223.750 km/yıl	61.997

GAZİANTEP İLİ METAL EŞYA VE MAKİNE TECHİZATI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Çivi, Tel, Demir Civata	5	6.657 ton/yıl 82.054 kg/yıl	3.227 ton/yıl -	31
Dişli	2	672 ton/yıl 2.112 adet/yıl	186 ton/yıl 974 adet/yıl	19
Teneke Kutu	2	4.515 ton/yıl	204 ton/yıl	12
Bakır Levha	2	354 ton/yıl 512.000 kg/yıl	28 ton/yıl 50.132 kg/yıl	23
Çinko Kaplama, Elektrik Panosu	2	960.000 kg/yıl 480 adet/yıl	214.413 kg/yıl 86 adet/yıl	16
Pik Dökümü	7	10.052 ton/yıl 4.509.000 kg/yıl	6.555 ton/yıl 1.211.601 kg/yıl	115
Metal Boru, Metal Profil Kalıp	2	292 ton/yıl 7.261.380 kg/yıl	62 ton/yıl -	35
Profil Saç	2	987 ton/yıl 3.429.000 kg/yıl	2.774 ton/yıl 3.885.345 kg/yıl	36
Çelik Para Kasası	5	137 ton/yıl 504.439 adet/yıl	50 ton/yıl 15.786 adet/yıl	75
Bilgisayar, Televizyon	3	644.400 adet/yıl	14.476 adet/yıl	50
Soğutma Üniteleri	2	2.209 adet/yıl	480 adet/yıl	17
Bisiklet, Motosiklet	2	306.575 adet/yıl	91.068 adet/yıl	63
Paslanmaz Çelik Mutfak Eşyası	4	1.252 ton/yıl 1.103.000 kg/yıl	623 ton/yıl 35719 kg/yıl	21
Çelik Konstrüksiyon	5	8.757 ton/yıl 7.776.000 kg/yıl	4.402 ton/yıl 3.584.248 kg/yıl	194
Muhtelif Kazanlar (Sıcak Su, Kalorifer, Kuru Buhar, Ağartma)	6	8.578 ton/yıl 897 adet/yıl	2.133 ton/yıl 591 adet/yıl	221
Güneş Enerjisi, Termosifon	2	501 ton/yıl 94.215 adet/yıl	619 ton/yıl 58.741 adet/yıl	35
Klima Santrali	1	23 adet/yıl	18 adet/yıl	23
Yürüyen Merdiven, Asansör Kabini	5	1.835 ton/yıl 12.719 adet/yıl	816 ton/yıl 8.900 adet/yıl	68

GAZİANTEP İLİ METAL EŞYA VE MAKİNE TECHİZATI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Hava Soğutma Cihazları	3	1.925 adet/yıl	1.071 adet/yıl	24
Muhtelif Makineler (Tekstil, Tarım, Değirmen, Halı, Marangoz, Kaynak, Tıbbi, İş Makineleri)	30	9.470 ton/yıl 1.211.700 kg/yıl 35568 adet/yıl	5.578 ton/yıl 63.322 kg/yıl 15028 adet/yıl	425
Muhtelif Makine Yedek Parçaları	27	3.825.289 ton/yıl 120.041 kg/yıl 2.149.892 adet/yıl	21.594 ton/yıl 10.0810 kg/yıl 779.307 adet/yıl	434
Cerrahi Setler, Sedyeler, Bekleme Koltuğu, Soyunma ve İlaç Dolabı, Hasta Yemek Masası, Pansuman Tedavi Arabası	7	218 ton/yıl 450.000 kg/yıl 471.808 adet/yıl	195 ton/yıl 405.000 kg/yıl 422641 adet/yıl	174
Demirci Sehpası, Demirci Örsleri, Üç Ayak Takımı, Demir Bükme Makinesi	1	7.760 adet/yıl	207 adet/yıl	13
Külçe Kurşun, Alüminyum Külçe, Çinko Külçe, Bakır Külçe	3	3.120 ton/yıl 680.000 kg/yıl	1.525 ton/yıl 644.000 kg/yıl	21
Elektrik Enerjisi Üretimi	2	19.3246.000 kw/yıl	-	14
TOPLAM	132	3.882.686 ton/yıl 28.094.175 kg/yıl 4.235.022 adet/yıl 19.3246.000 kw/yıl	50.571 ton/yıl 11.609.117 kg/yıl 1409374 adet/yıl -	2.159

KILIS

Dönemler İtibariyle Sanayi Gelişimi

Dönemler	Gıda	Tekstil	Kimya	Taş-Toprak	Metal	Orman/Kağıt	TOPLAM
1985	1	-	-	-	1	-	2
1997	2	1	1	-	-	-	4
2003	14	4	3	2	1	1	25
2008	28	5	7	3	1	1	45
2010	32	5	7	3	1	1	49

1995 yılında İl olan Kilis'te sanayileşme OSB'nin açılması ile ivme kazanmıştır. Öne çıkan sektörler gıdada zeytin işleciliğidir. Zeytin alanlarının fazla olması sebebiyle bu ilimizde zeytin işleyen ve zeytinyağı üreten firma sayısı oldukça artmıştır. 14 adet zeytin işleme fabrikası ve 7 adet bulgur fabrikası faaliyettedir.

Sanayi ve İstihdam

Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	İstihdam
Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	32	363
Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi	5	680
Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	7	112
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	3	30
Metal Eşya ve Makine Teçhizatı Sanayi	1	9
Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı Sanayi	1	27
TOPLAM	49	1221

KİLİS İLİ GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Un, Kepek	2	24.000 ton/yıl	8.000 ton/yıl	14
Bulgur	7	19.500 ton/yıl	8.000 ton/yıl	90
Pekmez	3	2.980 ton/yıl	995 ton/yıl	20
Tuz	1	3.200 ton/yıl	1.500 ton/yıl	5
Suma	1	3.360.000 ton/yıl	3.045.000 ton/yıl	111
Susam	1	300 ton/yıl	180 ton/yıl	5
Çikolata	1	480 ton/yıl	240 ton/yıl	10
Zeytinyağı	14	1.000 ton/yıl	600 ton/yıl	80
Süt ve Süt Ürünleri	1	-	-	11
Et Ürünleri	1	-	-	17
TOPLAM	32	3.411.460 ton/yıl	3.064.515 ton/yıl	363

Kasımiye Medresesi / MARDİN

MARDİN

Dönemler İtibariyle Sanayi Gelişimi

Dönemler	Gıda	Tekstil	Kimya	Taş-Toprak	Metal	Orman/Kağıt	TOPLAM
1985	4	1	1	3	-	-	9
1997	21	9	3	-	2	-	35
2003	13	9	5	5	6	1	39
2008	30	9	13	3	4	2	61
2010	28	16	17	10	8	2	81

Gaziantep'ten sonra GAP Bölgesi'ndeki ikinci OSB Mardin'de faaliyete girmiştir. Mardin'de öne çıkan sektörler gıdada un, tekstilde çırçırdır. 7 adet un ve 12 adet çırçır fabrikası öne çıkan yatırımlardır. GAP Eylem Planı kapsamında çalışmalarını yürütülen Mardin Sulama Kanalı hizmete girdiğinde bu ilimizde büyük bir alan sulamaya açılmış olacaktır. Dolayısı ile kentte tekstil ve gıdada önemli bir artış olması beklenmektedir.

Sanayi ve İstihdam

DIYARBAKIR (2010)	Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	İstihdam
	Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	28	540
	Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi	16	322
	Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	17	333
	Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	10	571
	Metal Eşya ve Makine Teçhizatı Sanayi	8	128
	Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı Sanayi	2	18
	TOPLAM	81	1.912

MARDİN İLİ GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Un, İrmik ve Kepek	7	352.074 ton/yıl	-	180
Makarna	1	21.600 ton/yıl	-	38
Bulgur, Kepek	5	79.029 ton/yıl	-	102
Süt ve Süt Ürünleri	2	3.3217 ton/yıl	-	18
Hazır Yemek	3	787.000 adet/yıl	-	51
Helva	1	32.865 ton/yıl	-	8
Nişasta	1	68.621 ton/yıl	-	38
Şarap	2	624.300 lt/yıl	-	26
Kuruyemiş	1	1.126 ton/yıl	-	13
Bitkisel Yağ	2	4.601 ton/yıl	-	29
Kaynak Suyu Şişeleme	1	32.296 lt/yıl	-	12
Yem	2	107.330 ton/yıl	-	25
TOPLAM	28	700.463 ton/yıl 624.300 lt/yıl 787.000 adet/yıl	-	540

MARDİN İLİ TEKSTİL, GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Çirçir ve Prese	12	78.516 ton/yıl	-	-	243
Muhtelif Tekstil Ürünleri	14	2.966.472 adet/yıl	-	-	79
TOPLAM	16	82.360 ton/yıl 2.966.472 adet/yıl	-	-	322

Siirt

Dönemler İtibariyle Sanayi Gelişimi

Dönemler	Gıda	Tekstil	Kimya	Taş-Toprak	Metal	Orman/Kağıt	TOPLAM
1985	4	-	-	-	-	-	4
1997	2	-	-	1	2	-	5
2003	3	1	1	3	2	2	12
2008	19	-	2	10	5	3	39
2010	19	3	5	9	5	1	42

Siirt'te gıda sektöründe fıstık işleme öne çıkan sektör konumundadır. 2000'li yılların başlarında özellikle GAP İdaresi'nin öncülüğünde yürütülen bittim ağaçlarının aşılması sonucu Siirt fıstığında üretim artışı sağlanmıştır. OSB altyapı sorunlarının halledilmesiyle gerekli sanayi atılımının gerçekleşmesi beklenmektedir.

Sanayi ve İstihdam

Siirt (2010)	Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	İstihdam
	Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	19	399
	Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi	-	-
	Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	2	57
	Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	10	535
	Metal Eşya ve Makine Teçhizatı Sanayi	5	572
	Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı Sanayi	3	79
	TOPLAM	39	1.642

SIİRT İLİ GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Un , Kepek	1	44.200 ton/yıl	26.520 ton/yıl	30
Helva, Tahin ve Reçel	2	766 ton/yıl	282 ton/yıl	24
Fıstık, Badem ve Ceviz İşleme	1	13.708 ton/yıl	6.641 ton/yıl	50
Yer Fıstığı, Badem Ay Çekirdeği, Leblebi, Antep Fıstığı ve Ceviz	3	6.270 ton/yıl	2.285 ton/yıl	61
Küp Şeker	2	8.426 ton/yıl	2.948 ton/yıl	25
Hazır Yemek	4	3.576.968 adet/yıl	1.813.935 adet/yıl	101
Kuru Gıda Ambalajlama	1	5.040 ton/yıl	1.764 ton/yıl	15
Bal Ambalajlama	1	300 ton/yıl	-	11
Besi Yemi	1	55.296 ton/yıl	-	27
Muhtelif Reçel Yapımı (Vişne, Çilek, Kayısı)	1	472 ton/yıl	142 ton/yıl	12
Yoğurt, Ayran, Peynir	1	741 ton/yıl	260 ton/yıl	15
Et ve Et Ürünleri	1	6.240 ton/yıl	3.744 ton/yıl	28
TOPLAM	19	141.459 ton/yıl 3.576.968 adet/yıl	44.586 ton/yıl 1.813.935 adet/yıl	399

ŞANLIURFA

Dönemler İtibariyle Sanayi Gelişimi

Dönemler	Gıda	Tekstil	Kimya	Taş-Toprak	Metal	Orman/Kağıt	TOPLAM
1985	8	3	-	-	1	-	12
1997	21	51	8	5	3	-	88
2003	91	142	21	14	19	-	287
2008	91	189	34	11	28	-	353
2010	97	191	35	20	36	-	379

GAP Bölgesi'nde Gaziantep ilinden sonra sanayide en hızlı gelişen il Şanlıurfa'dır. OSB'nin açılmasıyla tüm parseller tekstil firmaları ile dolmuş ve faaliyete geçmişlerdir. Şanlıurfa'da gıda sektöründe bulgur, tekstilde çırçır öne çıkan yatırımlardır. Şanlıurfa, sulama faydasını en fazla hisseden il olmuştur. Sulamaya açılan alanlarda pamuk ekiminin fazla olması dolayısı ile çırçır fabrikalarında yoğunlaşma gözlemlenmiştir. Pamuktan sonra gelen ikinci ürünün buğday olması da bulgur sektörünü büyütüştür. 23 adet bulgur, 31 pamukyağı ve küspe, 152 çırçır ve 20 adet de iplik fabrikası faaliyettedir.

Sanayi ve İstihdam

Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	İstihdam
Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	97	1.727
Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi	191	4.165
Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	35	569
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	20	489
Metal Eşya ve Makine Teçhizatı Sanayi	36	900
Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı Sanayi	-	-
TOPLAM	379	7.850

ŞANLIURFA (2010)

ŞANLIURFA İLİ GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Un, Kepek	7	267.044 ton/yıl	-	131
Bulgur	23	91.902 ton/yıl	-	260
Karma Yem	5	53.101 ton/yıl	-	43
Tahin-Helva	2	3.392 ton/yıl	-	28
Gofret, Mısır	1	695 ton/yıl	-	20
Memba Su Dolum Tesisi	1	100.000 ton/yıl	-	10
Et ve Et Ürünleri	3	90 ton/yıl	-	76
Domates Salçası	2	27.195 ton/yıl	-	197
Süt Ürünleri	4	14.878 ton/yıl	-	222
Ham Pamuk Yağı,Küspe	31	740.828 ton/yıl	-	458
Hazır Yemek	5	4.785.000 porsiyon/yıl	-	133
Dondurma Külahı	1	21.000.000 adet/yıl	-	12
Gazlı Meşrubat	1	6.070.500 lt/yıl	-	16
Tuz	1	6.318 ton/yıl	-	9
Küp Şeker	1	2.500 ton/yıl	-	8
Kurutulmuş Mısır	4	114.400 ton/yıl	-	46
Pul Biber, Biber Salçası	3	832 ton/yıl	-	26
Fıstık İşleme	1	204 ton /yıl	-	8
Gıda Paketleme	1	7.980 ton/yıl	-	24
TOPLAM	97	1.426.289 ton/yıl 21.000.000 adet/yıl 6.070.500 lt/yıl 4.785.000 porsiyon/yıl	-	1.727

ŞANLIURFA İLİ TEKSTİL, GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	İSTİHDAM
Çırçır	152	939.117 ton/yıl	-	2.055
İplik	20	20.017 ton/yıl	-	1.213
Opend-End İplik	5	4.723 ton/yıl	-	161
Konfeksiyon	7	5.843.160 adet/yıl	-	612
Nevresim Takımı, Bay Bayan Pantolon	1	369.000 set/yıl 132.840 adet/yıl	-	46
Gazlı Bez	1	208 ton/yıl	-	9
Sentetik Halat	1	180 ton/yıl	-	13
Örme Namaz Takkesi	1	3.704.400 adet/yıl	-	11
Polipropilen Çuval	1	154 ton/yıl	-	24
Çorap	2	206.000 düzüne/yıl	-	21
TOPLAM	191	964.399 ton/yıl 9.680.400 adet/yıl 206.000 düzüne/yıl 132.840 adet/yıl	-	4.165

Balıklıgöt / ŞANLIURFA

Cudi Dağı / ŞIRNAK

ŞIRNAK

Dönemler İtibariyle Sanayi Gelişimi

Dönemler	Gıda	Tekstil	Kimya	Taş-Toprak	Metal	Orman/Kağıt	TOPLAM
1997	1	-	-	-	-	-	1
2003	2	2	-	1	-	-	5
2008	3	2	-	7	-	1	13
2010	7	2	3	7	3	-	22

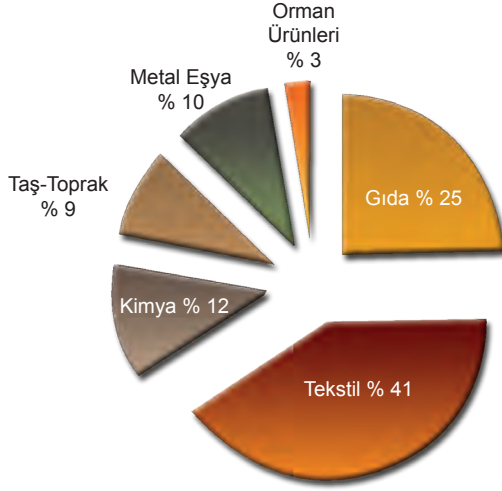
Sanayi ve İstihdam

ŞIRNAK (2010)	Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	İstihdam
	Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	7	111
	Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi	2	27
	Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	3	45
	Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	7	310
	Metal Eşya ve Makine Teçhizatı Sanayi	3	301
	Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı Sanayi	-	-
	TOPLAM	22	794

GAP BÖLGESİ İMALAT SANAYİ GENEL DURUMU

GAP Bölgesi'nde İşletmelerin Sektörel Dağılımı 2010

2001 yılında hazırlanan Master Revize Planı Sanayi Raporu'nda yer alan verilerle, 2010 yılı Raporu'ndan elde edilen veriler karşılaştırıldığında Bölge'nin imalat sanayi deseni açısından herhangi bir farklılaşma olmadığını görülür.

Sektörel sıralamada, istihdamın yoğunlaştığı sektörler ve iller bazında 1980-1998 dönemine göre herhangi bir değişiklik gözlemek mümkün değildir. Geçmiş dönemlerde Bölge'de hâkim olan sektörler (tekstil ve gıda) ve sıralamaları bu süreç içerisinde değişmemiştir.

1980-1998 yıllarını kapsayan çalışmalarda GAP Bölgesi'nde gerçekleştirilen imalat sanayindeki istihdamın % 78'i Gaziantep ilinde iken 2010 yılında diğer illerde de sanayinin gelişmesi ile, bu oran yaklaşık % 11 gerileyerek % 67'ye düşmüş olmasına rağmen Gaziantep Bölge sanayinin itici gücü olmayı sürdürmüştür. Gaziantep Bölgede bulunan toplam işletme sayısının da yaklaşık yarısına sahiptir.

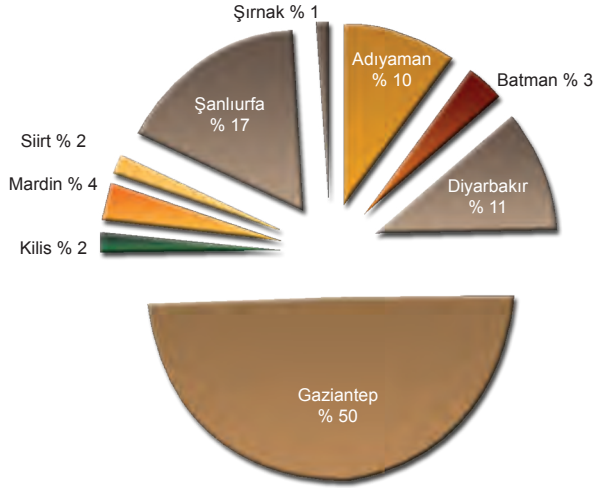

Habur Sınır Kapısı / ŞİRNAK

GAP BÖLGESİ İMALAT SANAYİ SEKTÖREL DAĞILIM VE İSTİHDAM (2010)

SEKTÖR	İŞLETME SAYISI	ORANI %	İSTİHDAM	ORANI %
GIDA İMALATI	550	24.7	21.347	16.7
TEKSTİL, GIYİM VE DERİ İMALATI	916	41.1	82.866	65.0
KİMYA, PETROL, KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİ	267	12.0	8.345	6.5
TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI İMALAT	207	9.3	8.473	6.6
METAL EŞYA, MAKİNE VE TEÇHİZAT İMALATI	227	10.2	4.950	3.9
ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA İMALATI SANAYİ	60	2.7	1.464	1.1
BÖLGE İMALAT SANAYİ TOPLAMI	2.227	100	127.445	100

GAP Bölgesi'nde İşletmelerin İllere Göre Dağılımı 2010

1980-1998 döneminde toplam istihdamın % 65'i tekstil, % 15'i gıda sektöründe gerçekleşirken, 2010 yılında bu rakamlar yine % 65 tekstil ve % 16,7 gıdadır.

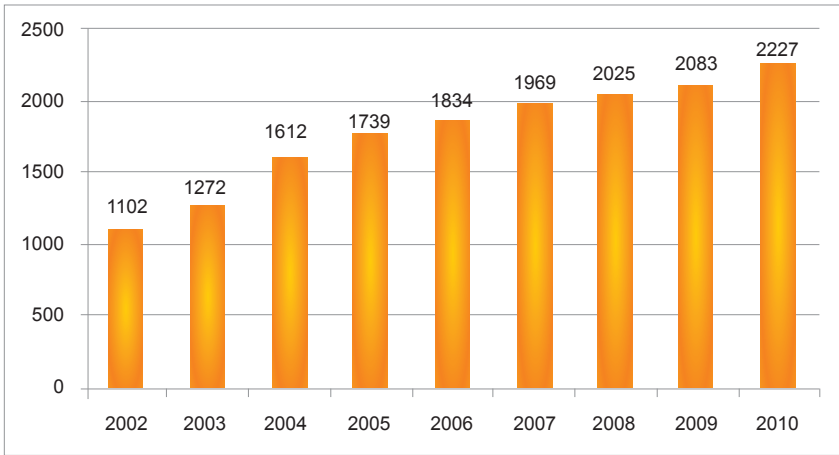
Yaklaşık 30 yıllık süreç içerisinde imalat sanayinde çalışan firma sayısında ve istihdamda kesintisiz bir artış söz konusudur.

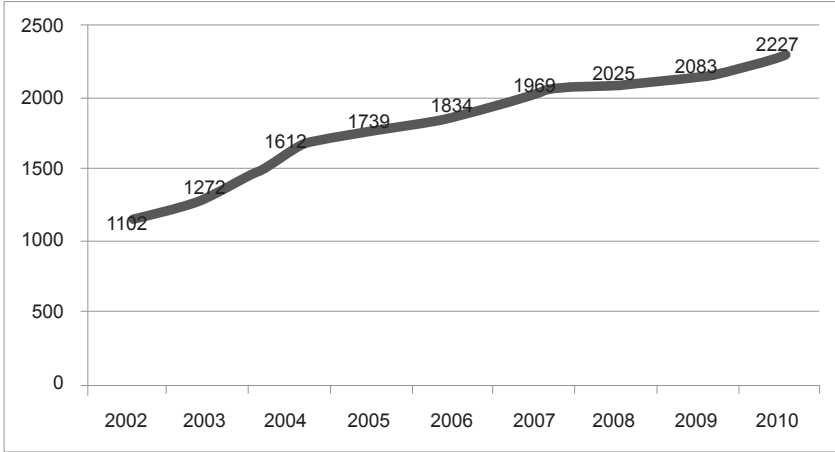

Mardin Evleri / MARDİN

GAP Bölgesi'nde İşletme Sayıları 2002-2010

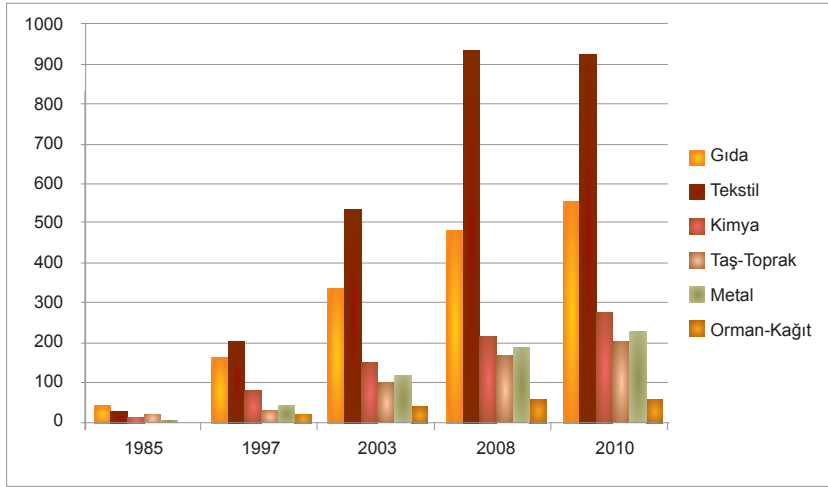
GAP Bölgesi'nde İşletme Sayıları 2002-2010

Ancak bu süreçte değişmeyen bir sektörel sıralama vardır ve yine hâkim olan sektörler bugün de Bölge'de tekstil ve gıdadır.

GAP Bölgesi'nde İşletme Sayıları 2002-2010

Ayrıca GAP Master Plan'da gelişmenin, "Kırık Gelişme Aksı" olarak tanımlanan Gaziantep-Şanlıurfa-Diyarbakır merkezlerinde olacağı ve daha sonra ikinci ve üçüncü aşamalarda yayılacağı öngörülmüştür.

Bugün gelinen noktada sanayinin bu kırık gelişme aksı üzerinde yığıldığı görülmektedir.

Bölge'de toplam istihdamın % 83,9'u yaklaşık 107 bin kişi ve işletme sayısının % 77,8'i bu aks üzerinde bulunan Gaziantep-Diyarbakır-Şanlıurfa illerinde yer almaktadır.

GAP BÖLGESİ GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Muhtelif Un, Kepek, İrmik, Mısır ve Buğday Nişastası, Makarna	105	3.997.246 ton/yıl 1.021.310.735 kg/yıl	1.937.887 kg/yıl 194.213.456	-	3.812
Muhtelif Bakliyat Çeşitleri (Kırmızı Mercimek, Bulgur, Nohut, Aşurelik Buğday)	90	758.636 ton/yıl 205.461.837 kg/yıl	999.336 ton/yıl 110.352.960 kg/yıl	-	2.660
Yumurta	1	30.000 adet/gün	23.000 adet/g	-	13
Hayvan Kesimi, Kesimhane	12	1.065.000 k.baş/yıl 174.000 b.baş/yıl 78.062.400 kg/yıl 6.240 ton/yıl	690.000 k.baş/yıl 69.000 b.baş/yıl 11.748.332 kg/yıl 3.744 ton/yıl	-	448
Makarna	8	21.600 ton/yıl	43.936 ton/yıl	-	172
Helva, Tahin, Reçel, Lokum	17	713.336 ton/yıl 24.030.195 kg/yıl	2674 ton/yıl 118.934.381 kg/yıl	-	434
Küp Şeker	15	37.020 ton/yıl	-	-	215
Pekmez	3	2.980 ton/yıl	995 ton/yıl	-	20
Tuz	2	9.518 ton/yıl	1.500 ton/yıl	-	14
Karma Yem	30	742.211 ton/yıl	441.446 ton/yıl	-	773
Süt Ürünleri	21	472.514 ton/yıl	13.593 ton/yıl	-	446
Zeytinyağı, Ayçiçeği Yağı, Rafine Yağ, Ham Yağ, Yağlı Prina, Margarin, Pamuk Yağı	72	1.530.907 ton/yıl 21.542.000 kg/yıl	401.350 ton/yıl -	-	1674
Deve Kuşu Üretimi	1	2000 ton/yıl	200 ton/yıl	-	13
Domates Salçası	4	27.195 ton/yıl	-	-	197
Muhtelif İçecekler (Sade, Meyveli, Toz ve Gazoz) Meşrubat	10	20.000 ton/yıl 842.986.680 kg/yıl 3.497.760 adet/yıl 15.069.924 lt/yıl	10.000 ton/yıl 802.337.884 kg/yıl 227.388 adet/yıl 3.708.296 lt/yıl	-	182
Unlu Mamuller (Pasta, Çörek, Simit)	25	54.000 ton/yıl 43.332.809 kg/yıl 1.502.276 adet/yıl	80 ton/yıl 20.817.929 kg/yıl 8.365.203. adet/yıl	-	464
Memba Suyu	5	3.000.000 şişe/yıl 32.296 lt/yıl 150.000 ton/yıl	1.800.000 şişe/yıl - 45.000 ton/yıl	-	110

GAP BÖLGESİ GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Hazır Yemek	21	16.468.343 adet/yıl 4.785.000 kişi/yıl 866.875 kg/yıl	4.860.611 adet/yıl 779.596 kg/yıl	-	1.183
Pirinç Çeltik Kurutulmuş Mısır İşleme	4	81.000 ton/yıl	29.200 ton/yıl	-	43
Muhtelif Kuruyemiş, Mısır Cipsi Şekerleme, Çikolata, Bisküvi, Gofret	50	81.373 ton/yıl 215.604.644 kg/yıl	25.251 ton/yıl 80.202.006 kg/yıl	-	5.589
Dondurma	2	-	-	-	61
Dondurma Külahlı	1	21.000.000 adet/yıl	-	-	12
Suma	2	2.275.000 ton/yıl	2.078.000 ton/yıl	-	259
Tütün	1	-	-	-	693
Susam	1	300 ton/yıl	-	-	5
Mısır	6	114.400 ton/yıl	-	-	88
Kuru Gıda ve Paketleme	2	8.040 ton/yıl	1.764 ton/yıl	-	40
Muhtelif Baharat Çeşitleri (Kırmızı Biber, Karabiber, Kimyon)	11	1.205 ton/yıl 2.437.320 kg/yıl	185 ton/yıl 5.365.225 kg/yıl	-	389
Muhtelif Konserve ve Turşu	3	3.630 ton/yıl 3.793.243 kg/yıl	839 ton/yıl 1.828.789 kg/yıl	-	193
Baklava Çeşitleri	5	349.352 kg/yıl	191.229 kg/yıl	-	230
Buğday Nişastası, Vanilya, Kabartma Tozu	2	781.131 kg/yıl 68.621 ton/yıl	473.362 kg/yıl	-	159
Bal Ambalajlama	1	300 ton/yıl	-	-	11
Şarap	2	624.300 lt/yıl	-	-	26
Muhtelif Şekerleme (Pestil, Leblebi Şeker, Şekerleme, Lokum, Cevizli Sucuk)	12	16.242.065 kg/yıl	7.619.667 kg/yıl	-	686
Salamura Zeytin	1	86.800 kg/yıl	15.000 kg/yıl	-	15
Fıstık İşleme	1	204 ton/yıl	-	-	8
Keten Tohumu	1	9.720 ton/yıl	17 ton/yıl	-	10
TOPLAM	550	10.450.306 ton/yıl 2.476.888.086 kg/yıl 1.065.000k.bas/yıl 174.000 b.bas/yıl 3.000.000 şişe/yıl 15.694.224lt/yıl 4.785.000 kişi/yıl 56.038.379 adet/yıl	6.036.899 ton/yıl 1.343.131.484 kg/yıl 690.000 k.bas/yıl 69.000 b.bas/yıl 1.800.000 şişe/yıl 3.708.296 lt/yıl - 12.375.702 adet/yıl	-	21.347

GAP İLLERİ GIDA, İÇKİ VE TÛTÛN SANAYİİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
ADİYAMAN	58	1.486.852 ton/yıl 50.000 adet/yıl 3 milyon şişe/yıl	264.465 ton/yıl 17.500 adet/yıl 1.8 milyon şişe/yıl	-	1.045
BATMAN	25	161.750 ton/yıl	97.956 ton/yıl	-	653
DİYARBAKIR	48	871.417 ton/yıl 990.000 k.baş/yıl 159.000 b.baş/yıl	412.674 ton/yıl 690.000 k.baş/yıl 69.000 b.baş/yıl	-	1.758
GAZİANTEP	236	3.820.892 ton/yıl 2.476.888.086 kg/yıl 8.999.424 lt/yıl 29.529.411 adet/yıl	2.197.244 ton/yıl 1.343.131.484 kg/yıl 10.544.267 adet/yıl 3.708.296 lt/yıl	-	14.751
KİLİS	32	3.411.460 ton/yıl	3.064.515 ton/yıl	-	363
MARDİN	28	700.463 ton/yıl 624.300 lt/yıl 787.000 adet/yıl	-	-	540
SİİRT	19	141.459 ton/yıl 3.576.968 adet/yıl	44.586 ton/yıl 1.813.935 adet/yıl	-	399
ŞANLIURFA	97	1.426.289 ton/yıl 75.000 k.baş/yıl 15.000 b.baş/yıl 6.070.500 lt/yıl 21.000.000 adet/yıl 4.785.000 kişi/yıl	-	-	1.727
ŞIRNAK	7	32.530 ton/yıl 1.095.000 adet/yıl	-	-	111
TOPLAM	550	10.450.306 ton/yıl 2.476.888.086 kg/yıl 1.065.000 k.baş/yıl 174.000 b.baş/yıl 3.000.000 şişe/yıl 15.694.224 lt/yıl 4.785.000 kişi /yıl 56.038.379 adet/yıl	6.036.899 ton/yıl 1.343.131.484 kg/yıl 690.000 k.baş/yıl 69.000 b.baş/yıl 1.800.000 şişe/yıl 3.708.296 lt/yıl - 12.375.702 adet/yıl	-	21.347

GAP BÖLGESİ TEKSTİL GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Pamuk İşleme	248	2.286.586 ton/yıl 37.039.008 kg/yıl	521.550 ton/yıl 13.881.510 kg/yıl	-	4.719
Konfeksiyon	71	65.902.059 adet/yıl	29.076.000 adet/yıl	-	5.665
Örme Bez ve Namaz terliği	3	3.954.400 adet/yıl	192.000 adet/yıl	-	36
Nevresim takımı, Bay Bayan Pantolon	1	369.000 set/yıl 132.840 adet/yıl	-	-	46
Muhtelif İplik İmalatı (Pamuk, Akırlık, Fantezi, Halı Şönil, Straygen, Kamgarn, Jakar, Ring, Jüt, Polyester, Open End)	180	16.316.867 ton/yıl 446.237.230 kg/yıl 14.688.000 adet/yıl 21.339.909 m ² /yıl	15.326.198 ton/yıl 362.927.875 kg/yıl 1.247.387 adet/yıl 20.535.697 m ² /yıl	-	21.637
Her Türlü İplik, Elyaf, Kumaş Boyama	11	487.668 ton/yıl 16.415.066 kg/yıl	4.642 ton/yıl 11.498.791 kg/yıl	-	1.140
İplik Bükümü, Çözüğü Hazırlama, Brode ve Nakış İşleme	10	12.580 ton/yıl 1.811.734 kg/yıl 4.449.600 m/yıl 2.316.545 adet/yıl 434.400 takım/yıl	6.050 ton/yıl 143.963 kg/yıl 370.800 m/yıl 599.602 adet/yıl 36.200 takım/yıl	-	3.606
Muhtelif Triko Örgü ve Giysi	96	6.159.690 kg/yıl 12.607.044 adet/yıl 772.062 çift/yıl 140.250 düzine/yıl	4.084.554 kg/yıl 7.542.557 adet/yıl 119.763 çift/yıl 105.334 düzine/yıl	-	8.628
İç Giyim, Eşofman Takımı, Penye Bluz, Bay-Bayan Gömlek, Ceket, Pantolon, Çorap	17	56.744 kg/yıl 2.431.029 adet/yıl 5.000 m/yıl 1.465.050 düzine/yıl 2.456.600 çift/yıl	302.146 kg/yıl 1.578.705 adet/yıl 4.280 m/yıl 1.159.986 düzine/yıl 1.569.044 çift/yıl	-	1.703
Polipropilen Çuval	2	4.970.000 m/yıl	1.500.000 m/yıl	-	114
İş Elbisesi	1	54.390 adet/yıl	54.390 adet/yıl	-	21
Muhtelif Tekstil Ürünleri	4	2.966.472 adet/yıl	-	-	79
Dokunmamış ve Dokuma Kumaş, Ham Bez, Örgü Kumaş, İpek Dokuma,	18	68.282 ton/yıl 31.274.396 kg/yıl 832.630 adet/yıl 12.076.480 m/yıl	48.526 ton/yıl 19.683.894 kg/yıl 376.100 adet/yıl 7.193.753 m/yıl	-	4.442
Döşemelik Kumaş	1	2.400.000 m ² /yıl	1.250.000 m ² /yıl	-	110

GAP BÖLGESİ TEKSTİL GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Kumaş Kassarlama, Yıkama ve Boyama	4	4.640.940 kg/yıl 3.000 ton/yıl	782.923 kg/yıl 2.700 ton/yıl		139
Renkli Baskı	1	432.000 adet/yıl	-	-	31
Havlü, Nevresim Seti	3	811.620 kg/yıl 1.085.053 adet/yıl	1.074.132 kg/yıl 22.694 adet/yıl	-	460
Polipropilen Sentetik Çuval, Halat ve Torba	17	209.086 ton/yıl 40.353.065 kg/yıl 576.000 adet/yıl 3.225.600 m ² /yıl	129.333 ton/yıl 27.247.287 kg/yıl - 485.845 m ² /yıl	-	3.510
Açma Elyaf	4	5.460 ton/yıl 837.600 kg/yıl	4.707 ton/yıl 519.041 kg/yıl	-	350
Tül Perde, Brode İşlemeli Perde, Örme Tül Kumaş	8	255.420 kg/yıl 7.072.240 adet/yıl 354.800 m/yıl 288.000 km/yıl	185.985 kg/yıl 6.661.551 adet/yıl 939.160 m/yıl 223.750 km/yıl	-	2.668
Oto Kılıfı	1	18.000 adet/yıl	18.000 adet/yıl	-	6
Battaniye	6	1.517.000 adet/yıl 973.920 m ² /yıl	771.004 adet/yıl 136.812 m ² /yıl	-	1.053
Dokuma Savan, Seccade	5	1.110.141 m ² /yıl	892.771 m ² /yıl	-	1.272
Halı, Makine Halısı	112	584.534.081 m ² /yıl 660.960 adet/yıl	450.614.757 m ² /yıl 453.980 adet/yıl	-	17.417
Halı Yan (Apre) İşleri	5	5.678.208 m ² /yıl	31.773.989 m ² /yıl	-	328
Poliüretan Ayakkabı, Terlik	64	3.442 ton/yıl 19.792.510 kg/yıl 70.443.208 çift/yıl 6.330.300 adet/yıl	185 ton/yıl 7.881.019 kg/yıl 31.441.110 çift/yıl 2.397.091 adet/yıl	-	2.102
Gazlı Bez	1	208. ton/yıl	-	-	9
Deri Ayakkabı, Çanta	15	3.411.200 çift/yıl 599.200 adet/yıl	1.674.552 çift/yıl 21.210 adet/yıl	-	1081
Çanta ve Ayakkabı Yapılan Tabaklanmış Büyük ve Küçük Hayvan Derisi	2	1.995 ton/yıl	1.200 ton/yıl	-	35
Çocuk Bezi, Havlu Mendil	5	34.838.796 kg/yıl 705.534.400 adet/yıl	26.363.000 kg/yıl 685.700.499 adet/yıl	-	459
TOPLAM	916	19.395.175 ton/yıl 640.523.819 kg/yıl 830.738.562 adet/yıl 619.261.859 m²/yıl 21.855.880 m/yıl 434.400 takım/yıl 77.081.070 çift/yıl 1.605.300 düzine/yıl 288.000 km/yıl	16.054.750 ton/yıl 476.576.120 kg/yıl 736.705.420 adet/yıl 505.689.871 m²/yıl 10.007.993 m/yıl 36.200 takım/yıl 33.304.469 çift/yıl 1.265.320 düzine/yıl 223.750 km/yıl	-	82.866

GAP İLLERİ TEKSTİL GİYİM VE DERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
ADİYAMAN	111	161.052 ton/yıl 54.171.600 adet/yıl 8.970.000 m/yıl 250.000 kg/yıl	145.420 ton/yıl 27.184.650 adet/yıl 2.500.000 m/yıl 192.000 kg/yıl	-	7.696
BATMAN	15	43.300 ton/yıl 438.000 adet/yıl	39.500 ton/yıl 165.000 adet/yıl	-	837
DİYARBAKIR	62	6.739.300 adet/yıl 1.200.000 m/yıl 6.000 m ² /yıl 1.126.080 ton/yıl 2.400.000 çift/yıl	1.311.000 adet/yıl 1.000.000 m/yıl 1.720 m ² /yıl 416.978 ton/yıl 1.500.000 çift/yıl	-	7.142
GAZİANTEP	514	640.273.819 kg/yıl 17.019.880 ton/yıl 74.681.070 çift/yıl 755.761.401 adet/yıl 434.400 takım/yıl 11.685.880 m/yıl 616.855.859 m ² /yıl 1.399.300 düzine/yıl 288.000 km/yıl	476.384.120 kg/yıl 15.450.652 ton/yıl 33.304.469 çift/yıl 707.372.380 adet/yıl 36.200 takım/yıl 6.507.993 m/yıl 504.438.151 m ² /yıl 1.265.320 düzine/yıl 223.750 km/yıl	-	61.997
KİLİS	5	2.400.000 m ² /yıl 981.389 adet/yıl 1.946 ton/yıl	1.250.000 m ² /yıl 600.000 adet/yıl 1.700 ton/yıl	-	680
MARDİN	16	2.966.472 adet/yıl 78.518 ton/yıl	-	-	322
ŞANLIURFA	191	964.399 ton/yıl 9.680.400 adet/yıl 206.000 düzine/yıl 369.000 set/yıl	-	-	4.165
ŞİRNAK	2	72.390 adet/yıl	72.390 adet/yıl	-	27
TOPLAM	916	19.395.175 ton/yıl 640.523.819 kg/yıl 830.738.562 adet/yıl 619.261.859 m ² /yıl 21.855.880 m/yıl 434.400 takım/yıl 77.081.070 çift/yıl 1.605.300 düzine/yıl 288.000 km/yıl	16.054.750 ton/yıl 476.576.120 kg/yıl 736.705.420 adet/yıl 505.689.871 m ² /yıl 10.007.993 m/yıl 36.200 takım/yıl 33.304.469 çift/yıl 1.265.320 düzine/yıl 223.750 km/yıl	-	82.866

GAP BÖLGESİ KİMYA, PETROL, KAUCUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Muhtelif Boya Çeşitleri (Plastik, Yağlı, Selülozik Boya, Tutkal, Tiner, Vernik, Ahşap Koruyucu, Dış Cephe Kaplama)	42	529.044 ton/yıl 61.426.660 kg/yıl 15.912.000 adet/yıl	34.636 ton/yıl 27.534.802 kg/yıl 1.173.389 adet/yıl	-	483
Polipropilen Şerit, Polipropilen Çuval Plastik Poşet(50X60cm)	8	2.464 ton/yıl	906 ton/yıl	-	256
Plastik Bobin, Kolon, Conta Masura, Torba, Poşet, Sera Örtüsü, Plastik Ambalaj, Lastik Döküm Parçaları	35	349.422 ton/yıl 471.137.215 kg/yıl 2.051.435.700 m ² /yıl 1.081.767 adet/yıl	264.971 ton/yıl 79.469.863 kg/yıl 1.004.261.750 m ² /yıl 859.592 adet/yıl	-	2.503
Sanayi ve Muhtelif Kimyasal Yağları	19	185.435 ton/yıl 34.203.099 kg/yıl	826.653 ton/yıl 18.833.297 kg/yıl	-	169
Hurda Plastikten Granül	20	311.856 ton/yıl 13.083.343 kg/yıl	1.113 ton/yıl 13.039.753 kg/yıl	-	115
Muhtelif Pet Şişe Plastik Bardak ve Damacana	6	1.856.518 kg/yıl 212.321.354 adet/yıl	1.362.824 kg/yıl 128.060.400 adet/yıl	-	150
Polyester Su Borusu	2	165.000 m/yıl	-	-	55
Plastik Elektrik Malzemesi	7	13.000.000 m/yıl 2.161 ton/yıl	5.000.000 m/yıl 1.340 ton/yıl	-	40
PVC (Profil, Pencere, Kapı, Tesisat Borusu,Sulama Borusu)	45	110.747 ton/yıl 83.458.881 kg/yıl 53.295 m ² /yıl 30.000 adet/yıl	68.350 ton/yıl 56.574.588 kg/yıl 14.730 m ² /yıl 7.500 adet/yıl	-	1.396
Plastik Hortum Çeşitleri	2	302 ton/yıl	-	-	18
Spiral Kılıflı Boru	2	31.356 ton/yıl	-	-	52
Endüstriyel Temizleyici, Deterjan, Sabun, Saç Kremi, Şampuan, Jöle, Gül Suyu, Parfüm, Kolonya,	33	1.760.838 ton/yıl 5.076.400 kg/yıl 105.000 adet/yıl 486.900 lt/yıl	82.736 ton/yıl 3.793.977 kg/yıl 67.605 adet/yıl 199.980 lt/yıl	-	335
Plastik Mutfak ve Banyo Eşyaları, Bahçe Mobilyası ve Oyuncak	23	14.204 ton/yıl 6.846.679 kg/yıl 153.134.545 adet/yıl 13.219.200 m ² /yıl	3.682 ton/yıl 5.780.230 kg/yıl 22.652.240 adet/yıl 364.218.750 m ² /yıl	-	250
Araba Paspası	1	18.000 takım/yıl	-	-	9
Hydrofilli Gazlı Bez	2	6.749 ton/yıl	-	-	36

GAP BÖLGESİ KİMYA, PETROL, KAÜÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Koli Bandı	1	643.680 adet/yıl	-	-	18
Genleştirilmiş Perlit	1	30.600 m ³ /yıl	21.000 m ³ /yıl	-	14
Matbaa Mürekkebi	1	543.200 kg/yıl	176.711 kg/yıl		12
Azot Gazı, Oksijen	1	364.800 m ³ /yıl	78.900 m ³ /yıl		11
Tıbbi Gaz	1	12 ton/yıl	4,8 ton/yıl		9
Tarım İlaçları	1	19.759 ton/yıl	-		22
Hayvan Aşısı	1	500.000.000 doz/yıl	38.000.000 doz/yıl		24
Kalyak Tesisi	1	5.000 ton/yıl	-		15
Asfalt	2	-	-		30
Biodizel	8	146.141 ton/yıl 3.520.432 kg/yıl	129.000 ton/yıl -		43
Rafineri	3	9.354.226 ton/yıl 100.000 varil/yıl	8.807.226 ton/yıl 100.000 varil/yıl		2.305
TOPLAM	268	12.831.140 ton/yıl 681.146.461 kg/yıl 383.228.346 adet/yıl 13.165.000 m ³ /yıl 2.064.798.195 m ² /yıl 395.400 m ³ /yıl 500.000.000 doz/yıl 100.000 varil/yıl 486.900 lt/yıl	10.220.621.8 ton/yıl 206.602.981 kg/yıl 152.783.790 adet/yıl 5.000.000 m ³ /yıl 1.368.495.230 m ² /yıl 99.711 m ³ /yıl 38.000.000 doz/yıl 100.000 varil/yıl 199.980 lt/yıl		8.370

GAP İLLERİ KİMYA, PETROL, KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
ADIYAMAN	14	1775 ton/yıl 13.000.000 m ³ /yıl 500.000.000 doz/yıl 100.000 varil/yıl	210 ton/yıl 5.000.000 m ³ /yıl 380.000.000 doz/yıl 100.000 varil/yıl	-	474
BATMAN	16	9.403.197 ton/yıl	8.847.226 ton/yıl	-	2.350
DİYARBAKIR	17	74.457 ton/yıl 7.200 adet/yıl	32.104 ton/yıl 2520 adet/yıl	-	271
GAZİANTEP	157	2.873.644 ton/yıl 679.253.007 kg/yıl 298.035.542 adet/yıl 2.064.679.395 m ² /yıl 395400 m ³ /yıl 486.900 lt/yıl	2.048.208 ton/yıl 205.837.375 kg/yıl 132.623.770 adet/yıl 1.368.495.230 m ² /yıl 99.900 m ³ /yıl 199.980 lt/yıl	-	4.159
KİLİS	7	4.783 ton/yıl 250.000 adet/yıl	1.533 ton/yıl 150.000 adet/yıl	-	112
MARDİN	17	133.225 ton/yıl 970 adet/yıl	-	-	333
SİİRT	2	20.160 m ² /yıl	11.232 m ² /yıl	-	57
ŞANLIURFA	35	224.632 ton/yıl 93.333.707 adet/yıl 165.000 m ³ /yıl 8.640 m ² /yıl 18.000 takım/yıl	-	-	569
ŞIRNAK	3	36.9360 kg/yıl 1.340 ton/yıl	36.9360 kg/yıl 1.340 ton/yıl	-	45
TOPLAM	268	12.831.140 ton/yıl 681.146.461 kg/yıl 383.228.346 adet/yıl 13.165.000 m ³ /yıl 2.064.798.195 m ² /yıl 395.400 m ³ /yıl 500.000.000 doz/yıl 100.000 varil/yıl 486.900 lt/yıl	10.220.621.8 ton/yıl 206.602.981 kg/yıl 152.783.790 adet/yıl 5.000.000 m ³ /yıl 1.368.495.230 m ² /yıl 99.711 m ³ /yıl 38.000.000 doz/yıl 100.000 varil/yıl 199.980 lt/yıl	-	8.370

GAP BÖLGESİ TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Çimento, Klinker	12	8.783.317 ton/yıl	4.011.525 ton/yıl	-	1.256
Hazır Beton, Gaz Beton, Beton Boru, Prefabrik Yapı Elemanları	52	960.480 ton/yıl 4.041.537 adet/yıl 1.722.310 m ² /yıl 4.319.697 m ³ /yıl	455.751 ton/yıl 95.100 adet/yıl 736.850 m ² /yıl 911.414 m ³ /yıl	-	1.330
Tuğla	18	280.673.200 adet/yıl	165.554.132 adet/yıl	-	1.569
Kilitli Parke Taşı, Muhtelif Karo, Beton Bordür	17	483.954 ton/yıl 8.319.952 adet/yıl 719.055 m ² /yıl	86.304 ton/yıl 2.541.546 adet/yıl 392.931 m ² /yıl	-	619
Mermer (Blok, İşlenmiş ve Tezgâh) ve Karo Kaplama	70	11.720 adet/yıl 3.266.059 m ² /yıl 574.256 m ³ /yıl	5.860 adet/yıl 1.839.602 m ² /yıl 215.780 m ³ /yıl	-	1.959
Taş Tozu, Alçı, Kireç, Mıcır, Asfalt	16	4.369.085 ton/yıl 100.000 m ³ /yıl	3.167.590 ton/yıl 60.000 m ³ /yıl	-	1.222
Muhtelif Cam ve Ayna Çeşitleri	10	4.325 ton/yıl 2.041.620 m ² /yıl	2.743 ton/yıl 1.209.384 m ² /yıl	-	111
Seramik, Porselen Tabak, Saksı, Çömlek ve Aksesuar Ürünleri	4	1.305 ton/yıl 104.750 adet/yıl 200.000 m ² /yıl	- 83.720 adet/yıl 120.000 m ² /yıl	-	106
Banyo ve Mutfak Malzemeleri (Duş Teknesi, Küvet)	2	13.976 adet/yıl	8.386 adet/yıl	-	61
Organik Toprak	1	156.000 m ³ /yıl	51.000 m ³ /yıl	-	12
Kömür	5	300.000 ton/yıl	99.000 ton/yıl	-	228
TOPLAM	207	14.902.466 ton/yıl 293.165.135 adet/yıl 7.949.044 m²/yıl 5.149.953 m³/yıl	7.822.913 ton/yıl 168.288.744 adet/yıl 4.298.767 m²/yıl 1.238.194 m³/yıl	-	8.473

GAP İLLERİ TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
ADİYAMAN	20	2.725.977 ton/yıl 1.260.518 m ² /yıl 12.759.200 adet/yıl 156.000 m ³ /yıl	1.981.750 ton/yıl 7.606.000 adet/yıl 307.300 m ² /yıl 51.000 m ³ /yıl	-	609
BATMAN	15	180 ton/yıl 87.087.840 adet/yıl 1.764.200 m ² /yıl	144 ton/yıl 51.600.000 adet/yıl 1.323.400 m ² /yıl	-	537
DIYARBAKIR	93	700.000 ton/yıl 235.310 m ³ /yıl 7.577.000 m ² /yıl 184.720.000 ad/yıl	500.000 ton/yıl 109.000 m ³ /yıl 3.803.250 m ² /yıl 111.860.000 ad/yıl	-	4.310
GAZİANTEP	29	5.484.104 ton/yıl 2.691.715 m ² /yıl 570.750 m ³ /yıl 10.744.942 adet/yıl	3.698.823 ton/yıl 1.593.105 m ² /yıl 453.954 m ³ /yıl 4.973.298 adet/yıl	-	1.082
KİLİS	3	180.000 adet/yıl	90.000 adet/yıl	-	30
MARDİN	10	1.098.102 m ³ /yıl 3.539.505 ton/yıl 7.568.640 adet/yıl	-	-	571
SİRT	10	1.740.351 ton/yıl 173.732 adet/yıl 27.206 m ² /yıl 579.844 m ³ /yıl	1.640.196 ton/yıl 8.386 adet/yıl 8.162 m ² /yıl 480.500 m ³ /yıl	-	535
ŞANLIURFA	20	710.349 ton/yıl 4.558.817 adet/yıl 68.613 m ² /yıl 2.095.885 m ³ /yıl	-	-	489
ŞIRNAK	7	-	-	-	310
TOPLAM	207	14.900.466 ton/yıl 307.793.171 adet/yıl 13.389.252 m ² /yıl 4.735.891 m ³ /yıl	7.820.913 ton/yıl 176.137.684 adet/yıl 7.035.217 m ² /yıl 1.094.454 m ³ /yıl	-	8.473

GAP BÖLGESİ METAL EŞYA VE MAKİNE TECHİZATI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Muhtelif Makine İmalatı (Değirmen,Baskı,Soğutma Ürünleri,Tarım, Tekstil vb)	30	9.470 ton/yıl 35.568 adet/yıl 1.211.700 kg/yıl	5.578 ton/yıl 15.028 adet/yıl 63.322 kg/yıl	-	425
Muhtelif Kazanlar (Kalorifer, Sıcak Su, Kuru Buhar, Ağartma)	6	8.578 ton/yıl 897 adet/yıl	2.133 ton/yıl 591 adet/yıl	-	221
Yürüyen Merdiven, Asansör	5	1.835 ton/yıl 12.719 adet/yıl	816 ton/yıl 8.900 adet/yıl	-	68
Muhtelif Makine, Ziraat Aletleri Yedek Parçaları	48	10.650 ton/yıl 1.211.700 kg/yıl 2.658.463 adet/yıl	21.594 ton/yıl 100.810 kg/yıl 1.079.477 adet/yıl	-	665
Cerrahi Setler, Sedye, Bekleme Koltuğu, Soyunma ve İlaç Dolabı, Hasta Yemek Masası, Pansuman Tedavi Arabası	7	218 ton/yıl 450.000 kg/yıl 471.808 adet/yıl	195 ton/yıl 405.000 kg/yıl 422.681 adet/yıl	-	174
Motosiklet, Bisiklet	2	306.575 adet/yıl	91.068 adet/yıl	-	63
Metal Boru, Metal Profil Kalıp	2	292 ton/yıl 7.261.380 kg/yıl	62 ton/yıl -	-	62
Para Kasası, Çelik Kapı	6	137 ton/yıl 518.385 adet/yıl	50 ton/yıl 15.786 adet/yıl	-	101
Termosifon, Güneş Enerjileri, Su Deposu	3	501 ton/yıl 385.536 adet/yıl	619 ton/yıl 233.532 adet/yıl	-	70
Çelik Döküm, Pıç Döküm	9	11.840 ton/yıl 4.509.000 kg/yıl 2.400.000 adet/yıl	6.555 ton/yıl 1.211.601 kg/yıl 2.000.000 adet/yıl	-	124
Metal/Çelik Boru	1	-	-	-	45
Bakır Levha, Elektrik Panosu	7	345 ton/yıl 1.472.000 kg/yıl 20.480 adet/yıl	28 ton/yıl 264.547 kg/yıl 3.586 adet/yıl	-	71
Tel-Çivi	13	19.329 ton/yıl 82.054 kg/yıl 2.550.00 m ² /yıl	4.852 ton/yıl - 850.000 m ² /yıl	-	119
Dorse	1	600 ton/yıl	-	-	10
Kilit Menteşe	1	1.269.000 adet/yıl	-	-	25
Paslanmaz Çelik Mutfak Malzemeleri	4	1.252 ton/yıl 1.103.000 kg/yıl	623 ton/yıl 35.719 kg/yıl	-	21

GAP BÖLGESİ METAL EŞYA VE MAKİNE TECHİZATI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
İnşaat Gereçleri	1	3,330 ton/yıl	-	-	40
Dişli	2	672 ton/yıl 2.112 adet/yıl	186 ton/yıl 974 adet/yıl	-	19
TV, Bilgisayar	3	644.400 adet/yıl	14.476 adet/yıl	-	50
Teneke ve Teneke Kutu	2	4.515 ton/yıl	204 ton/yıl	-	12
Elektrik Enerjisi Üretimi	13	393.527.064 kw/yıl	-	-	753
Klima santrali ve Hava Soğutma Cihazları, Soğutma Üniteleri	6	4.157 adet/yıl	669 adet/yıl	-	64
Külçe Kurşun, Alüminyum Külçe, Çinko Külçe, Bakır Külçe	3	3,120 ton/yıl 680.000 kg/yıl	1.525 ton/yıl 644.000kg/yıl	-	21
Kürek, El Arabası, Tel Örgü	1	1.401.744 adet/yıl 900.000 m ² /yıl	841.046 adet/yıl 540.000 m ² /yıl	-	61
Bakır Cevheri	1	356.000 ton/yıl	184.800 ton/yıl	-	377
Gümüş Telkari	1	1.017 ton/yıl	-	-	19
Fırın Makineleri	1	-	-	-	25
Kazan	2	1.750 adet/yıl	643 adet/yıl	-	43
Kablolu Telefon Aparatı	2	2.275.000 adet/yıl	-	-	60
Kablo Kesme Makineleri Aparatı	1	115 ton/yıl	-	-	11
Dalgıç Pompa	3	5.560 adet/yıl	-	-	71
Elektrikli Eşya ve Ev Aletleri	1	82.000 adet/yıl	-	-	10
Güç Dağıtım (Transformatör)	10	22.591 adet/yıl	2.000 adet/yıl	-	214
Metal ve Elektrikli Eşya İmalatı	3	6.100 ton/yıl	2.260 ton/yıl	-	101
Asansör ve Montajı	6	844 adet/yıl	276 adet/yıl	-	75
Regülatör	1	73.500 adet/yıl 110.250 m/yıl	-	-	12
Egzoz	1	300 ton/yıl	200 ton/yıl	-	29
Kolon Borusu ve Çelik Manşon	1	14.000 adet/yıl	-	-	12

GAP BÖLGESİ METAL EŞYA VE MAKİNE TECHİZATI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Türbin	1	-	-	-	185
Prefabrik Yapı	1	5.000 m/yıl	3.600 m/yıl	-	16
Kantar	1	158 adet/yıl	-	-	9
Elektrik Motoru, Elektrikli Soba, Aspiratör	1	125.000 adet/yıl	-	-	45
Konkasör Ürünleri	1	456.000 ton/yıl	-	-	15
Derin Su Kuyusu Pompaları	1	1.000 adet/yıl	-	-	10
Teçhizat İmalatı	2	2.015.000 adet/yıl	501.500 adet/yıl	-	59
Demirci Sehpaı, Demirci Örsleri, Üç Ayak Takımı, Demir Bükme makinesi	1	7.760 adet/yıl	207 adet/yıl	-	13
Profil Saç	2	987 ton/yıl 3.429.000 kg/yıl	2.274 ton/yıl 3.885.345 kg/yıl	-	36
Çelik Konstrüksiyon	5	8.757 ton/yıl 7.776.000 kg/yıl	4.402 ton/yıl 3.584.248 kg/yıl	-	194
TOPLAM :	226	4.729.905 ton/yıl 28.094.175 kg/yıl 22.976.507 adet/yıl 110.250 m/yıl 1.155.000 m ² /yıl 403.222.744 kw/yıl	241.153 ton/yıl 11.609.117 kg/yıl 9.151.070 adet/yıl - 910.000 m ² /yıl -	-	4.925

GAP İLLERİ METAL EŞYA VE MAKİNE TECHİZATI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
ADIYAMAN	15	6.750 ton/yıl 3.599.450 adet/yıl	1.458 ton/yıl 2.320.719 adet/yıl	-	232
BATMAN	5	5.299 ton/yıl	-	-	84
DIYARBAKIR	21	7.562 ton/yıl 9.535.215 adet/yıl 2.550.000 m ² /yıl	2.924 ton/yıl 4.409.140 adet/yıl 850.0000 m ² /yıl	-	540
GAZİANTEP	132	3.882.686 ton/yıl 4.235.022 adet/yıl 28.094.175 kg/yıl 193.246.000 kw/yıl	50.571 ton/yıl 1.409.374 adet/yıl 11.609.117 kg/yıl -	-	2.159
KİLİS	1	3.428 ton/yıl	1.400 ton/yıl	-	9
MARDİN	8	1.296.000 adet/yıl 8.136 ton/yıl 281.064 kw/yıl	-	-	128
SIİRT	5	359.330 ton/yıl 1.693.065 adet/yıl 900.000 m ² /yıl 200.000.000 kw/yıl	184.800 ton/yıl 1.015.837 adet/yıl 60.000 m ² /yıl -	-	572
ŞANLIURFA	36	456.624 ton/yıl 2.617.755 adet/yıl 9.695.680 kw/yıl 110.250 m/yıl	-	-	900
ŞIRNAK	3	-	-	-	301
TOPLAM	226	4.729.905 ton/yıl 28.094.175 kg/yıl 22.976.507 adet/yıl 110.250 m/yıl 1.155.000 m ² /yıl 403.222.744 kw/yıl	241.153 ton/yıl 11.609.117 kg/yıl 9.151.070 adet/yıl - 910.000 m ² /yıl -	-	4.925

GAP BÖLGESİ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA İMALAT SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
Kereste	4	55.120 m ³ /yıl 7.200 m ² /yıl	8.035 m ³ /yıl 4.147 m ² /yıl	-	33
Muhtelif Mobilya	28	4.831.965 adet/yıl 1.630 takım/yıl 225.848 m ² /yıl 156.000 m ³ /yıl 1.500 m/yıl	1.689.673 adet/yıl - 352.677 m ² /yıl 31.200 m ³ /yıl -	-	845
Ağaç İşleme	1	15.835 adet/yıl	-	-	10
Ağaç Parke	1	-	-	-	27
Oluklu Mukavva	4	27.492 ton/yıl 1.171.200 kg/yıl	13.929 ton/yıl 462.254 kg/yıl	-	93
Kağıt Peçete ve Mendil	4	3.785.843 kg/yıl 460.000 adet/yıl 750 ton/yıl	584.341 kg/yıl 400.000 adet/yıl 300 ton/yıl	-	78
Kağıt ve Karton Bobin	4	596.160 kg/yıl 9.072.000 m ² /yıl 552.767.672 adet/yıl	16.390 kg/yıl 7.540.000 m ² /yıl 128.990.276 adet/yıl	-	140
Ambalaj Malzemeleri	2	6.048 ton/yıl 255.360 kg/yıl	560 ton/yıl 229.824 kg/yıl	-	13
Defter	1	1.800 ton/yıl	-	-	23
Ahşap Palet, Ağaç Vidası	3	2.148 ton/yıl 24.811 kg/yıl 144.070.000 adet/yıl	100 ton/yıl 19.852 kg/yıl 129.488 adet/yıl	-	37
Muhtelif Etiket, Baskı Malzemeleri, Karton Malzemeleri, Kutu	8	156.280.941 m ² /yıl 31.000.000 adet/yıl 16.835.222 kg/yıl	25.050.587 m ² /yıl 27.430.000 adet/yıl 19.621.640 kg/yıl	-	165
TOPLAM	60	38.508 ton/yıl 1.500 m/yıl 165.720 m ³ /yıl 166.131.389 m ² /yıl 733.075.472 adet/yıl 23.178.823 kg/yıl 1.630 takım/yıl	14.589 ton/yıl - 33.900 m ³ /yıl 39.947.746 m ² /yıl 158.589.437 adet/yıl 20.424.074 kg/yıl -	-	1.464

GAP İLLERİ ORMAN ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA İMALATI SANAYİ (2010)

FAALİYET ALANI	İŞLETME SAYISI	KURULU KAPASİTE	FİİLİ KAPASİTE	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	İSTİHDAM
ADIYAMAN	6	9.720 m ³ /yıl 39.300 adet/yıl	2.700 m ³ /yıl 15.423 adet/yıl	-	120
BATMAN	4	17.000 adet/yıl 6.060 m ² /yıl 4.800 m/yıl	-	-	50
DIYARBAKIR	6	45.000 m ² /yıl 156.000 m ³ /yıl 6.000 adet/yıl 2.550 ton/yıl	15.000 m ² /yıl 31.200 m ³ /yıl 3.000 adet/yıl 900 ton/yıl	-	112
GAZİANTEP	38	35.958 ton/yıl 23.178.823 kg/yıl 166.080.329 m ² /yıl 430 takım/yıl 732.916.687 adet/yıl	14.589 ton/yıl 20.424.074 kg/yıl 32.937.746 m ² /yıl - 158.571.014 adet/yıl	-	1.058
KİLİS	1	-	-	-	27
MARDİN	2	50,035 adet/yıl	-	-	18
SIİRT	3	1.200 takım/yıl 46.450 adet/yıl	-	-	79
TOPLAM	60	38.508 ton/yıl 1.500 m/yıl 165.720 m ³ /yıl 166.131.389 m ² /yıl 733.075.472 adet/yıl 23.178.823 kg/yıl 1.630 takım/yıl	14.589 ton/yıl - 33.900 m ³ /yıl 39.947.746 m ² /yıl 158.589.437 adet/yıl 20.424.074 kg/yıl -	-	1.464

GAP İMALAT SANAYİNE YÖNELİK SEKTÖRLER BAZINDA KISA DEĞERLENDİRMELER

Tekstil:

GAP Bölgesi'nde sulamaya geçilmesinden sonra sulanan arazilerde pamuğun öncelikli ürün olarak ekilmesi tekstil sektörünü ilerletmiştir. Hâlihazırda Bölge'de büyük çoğunluğu Şanlıurfa ve Diyarbakır'da kümelenmiş 230 pamuk işleme fabrikası, çoğunluğu Gaziantep'te yerleşmiş 200 kadar iplik fabrikası bulunmaktadır. Bölge'de halı üretimi yapan 130, konfeksiyon üreten 101 işletme mevcuttur. Halı ve konfeksiyon işletmelerinin büyük çoğunluğu Gaziantep İli'nde yer almaktadır. Sulama öncesi, 1988 yılında GAP Bölgesi'nde tekstil sektöründe faaliyet gösteren işletme sayısının sadece 51 olduğunu göz önüne alırsak, sulama sonrası bu sektörde yaşanan değişimin ne kadar büyük olduğu anlaşılmaktadır.

2010 yılı itibariyle Bölge'de inşaatı devam eden işletme sayısı 8 olup, proje aşamasında olan 3 işletme vardır. Yaklaşık 30 adet işletme kapalı durumdadır. Kapalı işletmelerin yarısını çirçir ve konfeksiyon fabrikaları oluşturmaktadır.

Gıda:

GAP Bölgesi'nde 105 un, kepek ve irmik üretim tesisi, gıda sektöründe ilk sıraları almaktadır. 90 adet bulgur fabrikası bulunmaktadır. 72 adet yağ fabrikası ve 30 adet yem fabrikası mevcuttur. Sulamaya geçilmesinden sonra artan pamuk ve buğday üretimi doğal olarak bu yatırımların Bölge'de artmasına imkân sağlamıştır. 1998 yılında gıda sektöründe faaliyet gösteren işletme sayısı sadece 65'tir. 2010 yılı itibariyle Bölge'de inşaatı devam eden işletme sayısı 9 tanedir. Kapalı olan işletme sayısı 29 olup bunların yaklaşık yarısı bulgur, un ve yem işletmeleridir.

Kimya-Petrol:

1988 yılında toplam 23 adet olan işletme sayısı 2009 yılı sonunda tam 10 kat artarak 231 âdete ulaşmıştır. Bu sayı 2010 yılında 268'e çıkmıştır.

Bu sektörde Gaziantep 157 işletme ile önde gitmektedir. Şanlıurfa işletme sayısı bakımından ikinci sırada (35 adet) gelse de Batman istihdam bakımından ikinci

sırayı almaktadır. Batman ilinde çıkarılan petrolün istihdama katkısı büyük olmuştur. 2010 yılı itibariyle bölgede inşaatı devam eden işletme sayısı 4 olup, proje aşamasında olan 2 işletme vardır. Yaklaşık 9 adet işletme kapalı durumdadır

Taş-Toprağa Dayalı Sanayi:

Bu sektörde faaliyet gösteren firmaların çoğunluğu Diyarbakır İlin'de kümelenmiştir. Tuğla ve mermer işleme fabrikalarının neredeyse tamamı Diyarbakır'dadır. Diyarbakır ve çevresinde mermer madenlerinin bol olması, haliyle bu alandaki yatırımları yoğunlaştırmıştır. Diyarbakır İli'nde toplam 75 adet işletme mevcuttur. Diyarbakır'ı 36 işletme ile Gaziantep takip etmektedir. 1988 yılında sektörde faaliyet gösteren işletme sayısı 13 iken, bu rakam 2009 yılında 171'e, 2010 yılında ise 207'e ulaşmıştır. 2010 yılı itibariyle Bölge'de yaklaşık 12 adet işletme kapalı durumdadır.

Metal Eşya-Makina:

1998 yılında sektörde faaliyet gösteren toplam 6 işletme varken, 2009 yılında bu rakam 184'e çıkmıştır. 2010 yılında sayı 226 olmuştur. Sulamaya geçilmesinden sonra yeni ekipmanlara ihtiyaç duyulması ve teknolojinin gelişerek yeni alet üretiminin kolay hale gelmesi bu sektörde tetik etkisi yapmıştır. Tarım ekipmanları dahil çeşitli makine üreten işletme sayısı mevcut durumda 52'dir. Gaziantep bu alanda 132 işletme ile başı çekmekte, Şanlıurfa 36 işletme ile onu takip etmektedir. 2010 yılı itibariyle Bölge'de inşaatı devam eden işletme sayısı 2 olup, proje aşamasında olan 1 işletme vardır. Yaklaşık 8 adet işletme kapalı durumdadır.

Orman-Kağıt Ürünleri:

Muhtelif mobilya üreten işletmeler (28 adet) bu sektörün lokomotifidir. 1998 yılında toplam 8 adet olan sayı, 2009 yılında 47'ye, 2010 yılında ise 60'a ulaşmıştır.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEŞVİK BELGELERİ

Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğünce teşvik sistemi kapsamında 2010 sonu itibariyle Türkiye’de verilen 4.505 adet genel ve bölgesel teşvik belgesinin 615’i GAP Bölgesi’ne aittir. GAP illeri, genel ve bölgesel teşvik sistemine göre yapılan düzenlemelerde 615 adet belge ile % 13,65 oranında paya sahiptir. Teşvik belgelerinin dağılımını sabit yatırım tutarı açısından değerlendirdiğimizde bölgesel teşvik sistemleri açısından bakıldığında 66.223.854.690 TL’lik toplam içerisinde 2.773.936.453 TL’lik miktarla % 4,19’luk bir paya sahiptir. İstihdam açısından bölgesel teşvik sistemine göre 158.313 kişilik istihdam içerisinde, GAP illerinin 14.467 kişilik istihdamla % 9,13 oranında bir paya sahip olduğu değerlendirilmektedir.

Ocak-Eylül 2011 döneminde Türkiye’de 3.524 adet bölgesel teşvik belgesinin 365’i GAP Bölgesi’ne aittir. GAP illeri, bölgesel teşvik sistemine göre düzenlemelerde 365 adet belge ile % 10,32’dir. Teşvik belgelerinin dağılımını sabit yatırım tutarı açısından değerlendirdiğimizde, bölgesel teşvik sistemleri açısından bakıldığında 43.096.840.743 TL’lik toplam içerisinde 3.622.415.215 TL’lik miktarla % 8,4’ lük bir paya sahiptir. İstihdam açısından bakıldığında bölgesel teşvik sistemine göre 98.726 kişilik istihdam içerisinde GAP illerinin 9.064 kişilik istihdamla % 9,18 oranında bir paya sahip olduğu değerlendirilmektedir.

3. Bölge (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) ve 4. Bölge’de (Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Şırnak, Siirt, Mardin) de yer alan iller ciddi potansiyele sahip illerimizdendir. Teşvik belgesi, istihdam ve yatırım alanı olarak Gaziantep hem Bölge’nin hem de Türkiye’nin önde gelen illerindendir. Gaziantep’i Diyarbakır ve Şanlıurfa takip etmektedir.

2010 Yılı Genel ve Bölgesel Teşvikler

Genel Teşvik Sistemi içerisinde 2010

	Türkiye	GAP İlleri	TR/GAP İlleri
Belge Sayısı (adet)	2.132	268	% 12,57
Yatırım Tutarı (TL)	21.999.500.865	1.663.882.468	% 7,56
İstihdam (kişi)	93.369	8.927	% 9,56

Bölgesel Teşvik Sistemi içerisinde 2010

	Türkiye	GAP İlleri	TR/GAP İlleri
Belge Sayısı (adet)	2.350	347	% 14,76
Yatırım Tutarı (TL)	19.684.989.731	1.110.053.985	% 5,6
İstihdam (kişi)	57.966	5.540	% 9,55

Ocak-Eylül 2011 Genel ve Bölgesel Teşvikler

Genel Teşvik Sistemi içerisinde Ocak-Eylül 2011

	Türkiye	GAP İlleri	TR/GAP İlleri
Belge Sayısı (adet)	1.213	140	% 11,54
Yatırım Tutarı (TL)	10.882.869.457	1.294.179.533	% 11,89
İstihdam (kişi)	44.722	4.703	% 10,51

Bölgesel Teşvik Sistemi içerisinde Ocak-Eylül 2011

	Türkiye	GAP İlleri	TR/GAP İlleri
Belge Sayısı (adet)	1.708	224	% 13,11
Yatırım Tutarı (TL)	25.807.360.929	2.328.235.682	% 9,02
İstihdam (kişi)	51.172	4.361	% 8,52

- **Gaziantep:** Bölge'de lokomotif konumda bulunan Gaziantep'te Ocak-Aralık 2010 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların 1.197 milyon TL üzerinde yatırım gerçekleştirdiği ve 3925 kişiye istihdam sağladığı görülmektedir. Ocak-Eylül 2011 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların yatırım oranı 1.760 milyon, istihdamı ise 3913 kişidir.
- **Kilis:** Ocak- Aralık 2010 döneminde 18 işletme yatırım teşvik belgesi almış, bu firmaların yaptığı yatırım 30 milyona yaklaşmıştır. Bu yatırımlarla 238 kişiye istihdam sağlanmıştır. Ocak- Eylül 2011 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların sayısı 3'tür. Yapılan yatırım miktarı 6 milyon 790 bin lira olup, 34 kişiye istihdam sağlanmıştır.
- **Diyarbakır:** Diyarbakır'da 100 firma Ocak-Aralık 2010 döneminde yatırım teşvik belgesi almış, firmaların yaptığı yatırım 373 milyon olup 2.579 kişiye istihdam sağlanmıştır. Ocak-Eylül 2011 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların sayısı 61'dir. Yapılan yatırım miktarı 248 milyon olup, 1.433 kişiye istihdam sağlanmıştır.

- **Şanlıurfa:** Ocak-Aralık 2010 döneminde 112 işletme yatırım teşvik belgesi almış, firmaların yaptığı yatırım 366 milyona yaklaşmıştır. Bu yatırımlarla 2.503 kişiye istihdam sağlanmıştır. Ocak-Eylül 2011 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların sayısı 51'dir. Yapılan yatırım miktarı 688 milyon olup 1.555 kişiye istihdam sağlanmıştır.
- **Adıyaman:** 63 firma Ocak-Aralık 2010 döneminde yatırım teşvik belgesi almış, firmaların yaptığı yatırım 339 milyon olup 1.388 kişiye istihdam sağlanmıştır. Ocak-Eylül 2011 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların sayısı 73 olup yapılan yatırım miktarı 140 milyondur. Firmalar 398 kişiye ayrıca istihdam sağlamıştır.
- **Mardin:** Ocak- Aralık 2010 döneminde 94 işletme yatırım teşvik belgesi almış, yaptığı yatırım 287 milyona yaklaşmıştır. Bu yatırımlarla 2.384 kişiye istihdam sağlanmıştır. Ocak-Eylül 2011 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların sayısı 32'dir. Yapılan yatırım miktarı 166 milyon olup 648 kişiye istihdam sağlanmıştır.

- **Siirt:** Ocak-Aralık 2010 döneminde 16 işletme yatırım teşvik belgesi almış, firmaların yaptığı yatırım 41 milyona yaklaşmıştır. Bu yatırımlarla 268 kişiye istihdam sağlanmıştır. Ocak-Eylül 2011 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların sayısı 10'dur. Yapılan yatırım miktarı 55 milyon olup 221 kişiye istihdam sağlanmıştır.
- **Batman:** 27 firma Ocak-Aralık 2010 döneminde yatırım teşvik belgesi almış, firmaların yaptığı yatırım 79 milyon olup, 986 kişiye istihdam sağlanmıştır. Ocak-Eylül 2011 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların sayısı 27 olup yapılan yatırım miktarı 77 milyondur. 510 kişiye istihdam sağlanmıştır.
- **Şırnak:** 9 firma Ocak-Aralık 2010 döneminde yatırım teşvik belgesi almış, firmaların yaptığı yatırım 62 milyon olup, 196 kişiye istihdam sağlanmıştır. Ocak-Eylül 2011 döneminde yatırım teşvik belgesi almış firmaların sayısı 10 olup, yapılan yatırım miktarı 479 milyondur. 352 kişiye istihdam sağlanmıştır.

SANAYİ ALTYAPISI

ULAŞIM

Bölge'de 7 Havaalanı mevcuttur.

Türkiye'nin en büyük kargo havalimanı olan **Şanlıurfa GAP Uluslararası Havalimanı** 16 Temmuz 2007 tarihinde hizmete açılmıştır.

Gaziantep - Şanlıurfa Otoyolu tamamlanmıştır.

Söz konusu otoyolun tamamlanması ile deniz üzerinden yapılan yük taşımacılığında çok önemli olan Mersin Limanı Şanlıurfa'ya bağlanmış olup ulaşım kesintisiz sağlanmaktadır.

Irak'a ve diğer Ortadoğu ülkelerinin ihracat kapısı konumunda olan Habur Sınır Kapısı'na uzanan Şanlıurfa-Kızıltepe-Silopi karayolunun yapımı bitme aşamasındadır.

SERBEST BÖLGELER

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde biri Mardin diğeri Gaziantep'te olmak üzere iki serbest bölge bulunmaktadır.

Gaziantep Serbest Bölgesi'nin ticaret hacmi 2010 yılı sonu itibariyle 128.3 milyon ABD Doları'na ulaşmıştır. Toplam 512.600 m2 alan üzerine kurulu Mardin Serbest Bölgesi'nin faaliyet hacmi ise 2010 yılında 6.8 milyon ABD Doları olmuştur.

Bölgeler İtibariyle Yıllık Ticaret Hacimleri (1000 ABD \$)

BÖLGELER	2007	2008	2009	2010
Gaziantep	72.786	143.306	110.740	128.338
Mardin	112	-	-	6.872

Serbest Bölgelerdeki Ticaret Hacimlerinin Değişim Oranları

BÖLGELER	% 2008-2007	% 2009-2008	% 2010-2009
Gaziantep	96,89	-22,72	15,89
Mardin	-	-	100,00

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Bölge'de 14 adet Organize Sanayi Bölgesi tamamlanmış durumdadır.

1. Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi:

- 232 hektar büyüklüğünde (ilave alan dâhil) olup, 150 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 93 adet sanayi parselinin 91 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 78 adedi üretim, 11 adedi inşaat, 2 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.050 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu dokuma, gıda ve plastik sanayidir.

2. Batman Organize Sanayi Bölgesi:

- 113,30 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir. (10 hektarlık kısmı ilave alandır).
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 59 adet sanayi parselinin 55 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 28 adedi üretim, 20 adedi inşaat, 7 adedi proje aşamasındadır. 4 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 790 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu gıda, orman ürünleri ve plastik sanayidir.

3. Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesi:

- 523 hektar büyüklüğündedir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 241 adet sanayi parselinin, 233 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 158 adedi üretim, 37 adedi inşaat, 38 adedi proje aşamasındadır. Üretime geçen parsellerde yaklaşık 3.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu dokuma-giyim, demir-çelik ve gıda sanayidir.

4. Gaziantep (I.etap) Organize Sanayi Bölgesi:

- 260 hektar büyüklüğündedir.
- 1988 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'de 172 adet sanayi parseli bulunmakta olup, tamamının tahsisi yapılmış ve hepsi üretime geçmiştir.
- Parsellerde yaklaşık 15.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu dokuma-giyim, gıda ve kimya sanayidir.

5. Gaziantep (II. etap) Organize Sanayi Bölgesi:

- 435 hektar büyüklüğündedir.
- 1998 yılında tamamlanmıştır.
- I-II-III etaba ait 90.000 m³/gün kapasiteli arıtma tesisinin I. ve II. etaba ait 30.000 m³/gün kapasiteli kısmı 2002 yılında tamamlanarak hizmete girmiştir.
- Bölge'de bulunan 281 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Parsellerin 268 adedi üretim, 13 adedi inşaat aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 26.800 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu dokuma-giyim, gıda ve plastik sanayidir.

6. Gaziantep (III. etap) Organize Sanayi Bölgesi:

- 616,3 hektar büyüklüğündedir.
- 2000 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 298 adet sanayi parselinin, 297 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 233 adedi üretim, 32 adedi inşaat, 32 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 19.500 kişi istihdam edilmektedir.

- Ağırlıklı sektör grubu dokuma, gıda ve kimya sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

7. Nizip Organize Sanayi Bölgesi:

- 92,7 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 33 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiş olup, 2 adedi inşaat, 31 adedi proje aşamasındadır.

8. Gaziantep (IV. etap) Organize Sanayi Bölgesi:

- 1.100 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 134 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Parsellerin; 45 adedi üretim, 35 adedi inşaat, 54 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 12.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu dokuma-giyim, gıda ve plastik sanayidir.

9. Kilis Organize Sanayi Bölgesi:

- 90 hektar büyüklüğündedir.
- 2000 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgenin eksik elektrik işleri 2004 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 37 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiş olup, 21 adedi üretim, 1 adedi inşaat, 15 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 550 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu dokuma-giyim, gıda ve plastik sanayidir.

10. Mardin Organize Sanayi Bölgesi:

- 300 hektar büyüklüğündedir.
- 1994 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 145 adet sanayi parselinin, 144 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 128 adedi üretim, 10 adedi inşaat, 6 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu gıda, dokuma-giyim ve pişmiş kil sanayidir.

11. Siirt Organize Sanayi Bölgesi:

- 70 hektar büyüklüğündedir.
- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 76 adet sanayi parselinin 7 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 3 adedi üretim, 3 adedi inşaat, 1 adedi proje aşamasındadır. 69 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 50 kişi istihdam edilmektedir.

12. Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi:

- 391 hektar büyüklüğünde olup, 286 hektar büyüklüğündeki alan kredilendirilmiştir.
- 1999 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 268 adet sanayi parselin, tamamı tahsis edilmiş olup, parsellerin 257 adedi üretim, 6 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 8.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu dokuma-giyim, gıda ve çimento sanayidir.

13. Şanlıurfa II. Organize Sanayi Bölgesi:

- 96 hektar büyüklüğündedir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Avrupa Birliği ile Türkiye Hükümeti mali işbirliği çerçevesinde; "Şanlıurfa Sanayisinin Yeniden Yapılandırılması" projesi çerçevesinde bitirilmiştir.
- Bölge'deki 53 adet sanayi parselin, 45 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 3 adedi üretim, 15 adedi inşaat, 27 adedi proje aşamasındadır. 8 adet sanayi parseli tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 20 kişi istihdam edilmektedir.

14. Şırnak Organize Sanayi Bölgesi:

- 76 hektar büyüklüğünde olup, 50 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge'deki 17 adet sanayi parselinin 3 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 1 adedi üretim, 2 adedi proje aşamasındadır. 14 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parselde yaklaşık 20 kişi istihdam edilmektedir.

Devam Eden Organize Sanayi Bölgeleri

Devam eden 11 adet Organize Sanayi Bölgesi vardır

1. Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi:

2. Besni Organize Sanayi Bölgesi:

- Bölge'deki 45 adet sanayi parselinin 22 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 9 adedi üretim, 8 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır. 23 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 540 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu gıda, dokuma ve petrol ürünleri sanayidir.

3. Adıyaman-Gölbaşı Organize Sanayi Bölgesi:

- Altyapı yapım işi tahmini keşif bedeli 2009 yılı BF ile 4.567.595.-TL olup, fiziki gerçekleşmesi % 90' dır.
- AG-YG elektrik şebekesi ve ENH yapım işi keşif bedeli 2010 yılı BF ile 2.705.154.-TL olup, fiziki gerçekleşmesi % 63' dür.
- Bölge'deki 30 adet sanayi parselinin 8 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 3 adedi üretim, 4 adedi inşaat, 1 adedi proje aşamasındadır. 22 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 50 kişi istihdam edilmektedir.

4. Adıyaman-Kahta Organize Sanayi Bölgesi:

- 2011 yılı Yatırım Programında "155 hektar ilk etapta 89 ha" olarak ve 6.750.000.-TL ödenekle yer almaktadır.
- Bölge'deki 60 adet sanayi parselinin 16 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 3 adedi inşaat, 13 adedi proje aşamasındadır.

5. Batman İli Organize Sanayi Bölgesi (İlave Alan):

- 2011 yılı Yatırım Programında "10 hektar" olarak ve 1.000.000.-TL. ödenekle yer almaktadır.

- Altyapı proje aşamasındadır.

6. Diyarbakır Tarıma Dayalı İhtisas (Besi) Organize sanayi Bölgesi:

- 2011 yılı Yatırım Programında “188 hektar” olarak ve 5.000.000.-TL ödenekle yer almaktadır.
- Altyapı yapım işi keşif bedeli 2008 yılı BF ile 24.505.045.-TL olup, fiziki gerçekleşmesi ise % 53'dür.
- AG-YG Elektrik Şebekesi ve ENH yapım işi keşif bedeli 2010 yılı BF ile 2.400.000.-TL olup, 14.09.2010 tarihinde ihalesi yapılmıştır.
- Bölgede 104 adet sanayi parseli bulunmaktadır.

7. Kilis Organize Sanayi Bölgesi (İlave Alan):

- 2011 yılı Yatırım Programında “300 hektar (ilk etapta 100 ha.)” olarak ve 7.800.000.-TL ödenekle yer almaktadır.
- İmar planı aşamasındadır.

8. Mardin Organize Sanayi Bölgesi (İlave Alan):

- 2011 yılı Yatırım Programında “36 hektar” olarak ve 4.000.000.-TL ödenekle yer almaktadır.
- İmar planları askı aşamasındadır.

9. Şanlıurfa II. Organize Sanayi Bölgesi

10. Birecik Organize Sanayi Bölgesi

11. Cizre Organize Sanayi Bölgesi:

- Bölgede 62 adet sanayi parseli bulunmaktadır.

Silopi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi:

- 24.05.2010 tarihinde yapılan etüt çalışması sonrasında belirlenen 3 adet alanla ilgili olarak, Valiliklerince yapılan değerlendirme sonucunda uygun görülenler için OSB olarak kullanılıp kullanılmayacağı hakkındaki DSİ Genel Müdürlüğü ve İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği'nin görüşlerinin alınması,

ihhtisas OSB sekt6r grubunun belirlenmesi ile ilgili 25.06.2010 tarih ve 5199 sayılı yazımızla Valilikten istenmiştir.

- İstelenen belgelerin 21.01.2011 tarihine kadar g6nderilmesi gerektiğinin 21.12.2010 tarih ve 10502 sayılı yazımızla Valiliğe bildirilmesi 6zerine, Valilikten alınan 05.01.2011 tarih ve 125 sayılı yazıda, OSB ile ilgili olarak Topulaştırma Koruma Kurulunca karar alınması i6in Tarım İl M6d6rl6đ6ne yazı yazıldığı ve 6alışmaların y6r6t6ld6đ6 ifade edilmiştir.
- şırnak Tic. ve San. Odasının 29.12.2010 tarih ve 1367 sayılı yazısı ekinde g6nderdiği OSB Bilgilendirme Raporunun incelenmesi sonucunda tespit edilen eksikliklerin giderilerek, 6elişkili ifadelerin d6zeltilerek ve yazımızda belirtilen hususları i6erecek şekilde yeniden hazırlanacak OSB Bilgilendirme Raporunun, DSİ Genel M6d6rl6đ6 ve İl 6zel İdaresi Genel Sekreterliği g6r6şlerinin, ihhtisas OSB'nin sekt6r grubunun, Valilik uygunluk g6r6ř6 ile birlikte Bakanlığımıza g6nderilmesi 01.02.2011 tarih ve 825 sayılı yazımızla şırnak Valiliğinden istenmiştir.

Tamamlanan K66k Sanayi Siteleri

B6lgede tamamlanmış 33 adet K66k Sanayi Sitesi bulunmaktadır.

Adıyaman					
SIRA NO	K66K SANAYİ SİTESİ ADI	İşYERİ SAYISI	DOLU İşYERİ SAYISI	BOş İşYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ADİYAMAN MERKEZ KSS	350	350	0	100
2	ADİYAMAN G6LBAşI KSS	60	55	5	92
3	ADİYAMAN BESNİ KSS	258	168	90	65
TOPLAM	668	573	95	86	-

Batman

SIRA NO	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BATMAN MERKEZ KSS	250	250	0	100
2	BATMAN EK KSS	150	70	80	47
TOPLAM	400	320	80	80	-

Diyarbakır

SIRA NO	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	DIYARBAKIR BISMİL KSS	108	108	0	100
2	DIYARBAKIR ERGANİ KSS	118	118	0	100
3	DIYARBAKIR MERKEZ KSS	320	320	0	100
4	DIYARBAKIR MERKEZ (OTO) KSS	298	298	0	100
5	DIYARBAKIR MERKEZ (MARANGOZ) KSS	99	99	0	100
6	DIYARBAKIR SILVAN KSS	220	160	60	73
7	DIYARBAKIR OTO TAMİRCİLERİ 3.KSS (GAP)	376	376	0	100
TOPLAM	1.539	1.479	60	96	

Gaziantep

SIRA NO	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	GAZİANTEP MERKEZ (25 ARALIK) KSS	357	261	96	73
2	GAZİANTEP MERKEZ (AYAKKABICILAR) KSS	300	300	0	100
3	GAZİANTEP İSLAHİYE KSS	95	95	0	100
4	GAZİANTEP MERKEZ (I.BÖLÜM) KSS	300	300	0	100
5	GAZİANTEP MERKEZ (II. BÖLÜM) KSS	1.146	1.126	20	98
6	GAZİANTEP MERKEZ (III. BÖLÜM) KSS	1.235	300	935	24
7	GAZİANTEP NİZİP (I.BÖLÜM) KSS	238	166	72	70
8	GAZİANTEP NİZİP (II. BÖLÜM) KSS	380	380	0	100
9	GAZİANTEP OĞUZELİ KSS	64	64	0	100
10	GAZİANTEP NURDAĞI	96	40	56	42
TOPLAM	4.211	3.032	1.179	72	

Kilis

SIRA NO	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MERKEZ YENİ KSS	250	-	-	-
TOPLAM	250	-	-	-	

Mardin

SIRA NO	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MARDİN KIZILTEPE KSS	200	167	33	84
2	MARDİN MERKEZ KSS	190	166	24	87
3	MARDİN NUSAYBİN KSS	154	120	34	78
TOPLAM	544	453	91	83	

Siirt

SIRA NO	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	SİİRT MERKEZ KSS	128	128	0	100
TOPLAM	128	128	0	100	

Şanlıurfa

SIRA NO	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ŞANLIURFA MERKEZ II. BÖL.(EVREN) KSS	500	280	220	56
2	ŞANLIURFA MERKEZ I.BÖL.(EVREN) KSS	500	500	0	100
3	ŞANLIURFA BİRECİK FIRAT KSS	202	175	27	87
4	ŞANLIURFA SİVEREK KSS	100	100	0	100
5	ŞANLIURFA SURUÇ KSS	105	100	5	95
TOPLAM	1.407	1.155	252	82	

Şırnak

SIRA NO	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ŞIRNAK 73 KSS	100	100	0	100
TOPLAM	100	100	0	100	

Devam Eden Küçük Sanayi Siteleri

4 Adet Küçük Sanayi Sitesi devam etmektedir:

Kilis

- Merkez Yeni Küçük Sanayi Sitesi
- Merkez (Pekmez ve Helva) Küçük Sanayi Sitesi

Şırnak

- 73 Küçük Sanayi Sitesi
- Cizre Küçük Sanayi Sitesi

GAP BÖLGESİ HİZMET SEKTÖRÜ YATIRIMLARI

GAP Bölgesi'nde son yıllarda altyapı yatırımlarındaki gelişmeler (havaalanları, otoban, çift yollar vs) doğrultusunda, özel sektör-hizmet yatırımlarının da (otel, hastane, alışveriş merkezleri vb) önemli oranda büyüyerek istihdama katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Turizm Yatırımları: Bugüne kadar turizm yatırımları hiç gündemde olmayan Bölge'de son yıllarda yoğun bir hareketlilik yaşanmaktadır. Aralarında Şanlıurfa, Mardin, Diyarbakır, Gaziantep ve Batman'ın da olduğu illerde birden çok otel yatırımı devam etmektedir.

Şanlıurfa ve Mardin de yapılan Hilton Garden Inn hotelleri hizmete girmiş olup, Dedeman Otel ise Gaziantep, Şanlıurfa ve Diyarbakır'da birer otel ile, zincirini genişletmiştir.

Bunların yanında Mardin'de faaliyette olan Grand Yay Otel kapasitesini geliştirmiştir. Erdoba Otel ise Erdoba Elegance markası altında 5 yıldıızlı otelini hizmete sokmuştur. şırnak şehr-i Nuh Hotel'i 5 yıldıızlı olarak hizmete açılmıştır. İlaveten şanlıurfa'da 5 yıldıızlı bir otelin inşaata devam etmekte olup, Batman'da da 5 yıldıızlı bir otelin kurulma çalışmaları devam etmektedir.

Otellerin yanı sıra alış-veriş merkezleri (AVM) de son yıllarda ard arda hizmete girmiş olup, Bölge ticaret ve turizmine önemli katkıları yanı sıra istihdamın artmasına da yardımcı olmuşlardır. şanlıurfa'da 2, Diyarbakır'da 4, Batman'da 1 ve Gaziantep'te 3 olmak üzere toplam 9 büyük alışveriş merkezi (AVM) GAP Bölgesi'nde hizmet vermektedir. Ayrıca Batman'da 1 AVM inşaata devam etmekte olup, Mardin'de de Türkiye'nin 5. büyük outlet mağaza merkezinin çalışmalarında sona doğru gelinmiştir.

Sağlık: Bölge'de sağlık alanında da son yıllarda önemli yatırımlar yoğunlaşmış bulunmaktadır. Medical Park grubunun 2 (Gaziantep ve Batman), Alman Hastanesi'nin 2 (Diyarbakır ve Batman), Medlife'in 1 (Siirt), Amerikan Hastanesi'nin 1 (Gaziantep) hastanesi bulunmaktadır. Mardin Park (Mardin), OSM (şanlıurfa), Genesis Hastanesi (Diyarbakır) ve Gözde Hastanesi (Adıyaman) bu alanda yapılan önemli yatırımlardır.

